SỐ THỨ 1868 — NGÀY THỨ NĂM 1er JUIN — 6 — XU MƯỜI

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

MỖI SỐ 0$03 XU

DEPOT LEGAL INDOCHINE No 243

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au Directeur 17-65, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VINH
Rédacteur en chef : PHAM-HUY-LUC
Administrateur gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique : TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

ANNONCES

Décomptées à raison de 2 lignes au centimètre de hauteur, sur 0=068 de large.

Une seule insertion. . . . 0$20 le c/m
Par contrat annuel . . . .
Par centimètre et par insertion. . . . 0$15 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2$50 la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Le 6e Page.

	1	2	3	4	5	6
Một năm.	6$00	6$00	6$30	6$30	6$60	9$00
Các tháng tư	»	3.00	3.00	3.00	3.00	»
Sáu tháng.	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	4.50
Ba tháng .	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	2.25
Một tháng.	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	0.75

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Đông-pháp tư-vấn thượng-nghị-viện

Cứ như tin-tức ở Đại-pháp gửi sang thì việc quan Toàn-quyền Maurice Long đi công-cán tại Paris phen này có mấy điều đáng mừng cho quốc-dân ta lắm. Trong những điều dự-định mà ngài đem trình quan Thuộc-địa bộ Thượng-thư thì có một vấn đề thiết-yếu nhất cho nền chính-trị Đông-pháp là việc tổ-chức một Hội-đồng tư-vấn cho toàn cõi Đông-pháp trên cả các hội tư vấn các xứ, mà có thể gọi là Đông-pháp tư-vấn thượng-nghị-viện (chambre consultative supérieure de l'Indochine). Và trong bài diễn thuyết của quan Toàn-quyền trong bữa khai Hội-đồng Chánh phủ tại Saigon ngày tháng một năm ngoái, ngài cũng hứa rằng nay mai ở trên các hội-đồng các xứ như Hội-đồng tư-vấn Bắc kỳ, Trung-kỳ và Cao-mên, Hội-đồng quản hạt Nam-kỳ thì sẽ có một thượng hội-đồng chung cho cả năm xứ Đông-pháp để giúp Chánh-phủ trong mọi việc ở thuộc-địa. Cái thể thức lập ra hội-đồng ấy thế nào thì lúc bấy giờ ngài chưa công bố, song đại ý ngài thì hội đồng này lập ra là cốt bổ bỏ vào những điều khiếm khuyết trong cách tổ-chức Hội-đồng Chánh-phủ xưa nay.

Hội-đồng này khác hội-đồng chính-phủ là các ông trong hội toàn là các nhà đại-biểu dân quí quốc và dân bản-hạt cả. Đại-biểu của dân bản xứ thì hạt có bốn, ông, ở Trung, Bắc-kỳ và Cao-mên thì sẽ do các Hội đồng tư-vấn công cử, ở Nam-kỳ thì đại-biểu hội ấy sẽ là các đại-biểu của Hội-đồng quản hạt, chỉ trừ bên Ai-lao, trình-độ dân-trí hãy còn thấp kém thì chỉ có một ông đại biểu do Chính-phủ tuyển-cử mà thôi.

Còn như đại-biểu của dân Pháp thì cách công-cử thế nào chưa quyết định. Về điều đó, quan Toàn-quyền hiện đương thương nghị với quan Thượng-thư Thuộc-địa, chỉ biết rằng số các ông nghị-viên Pháp nhiều hơn các ông nghị-viên bản-xứ, mà sẽ chia làm hai hạng là một hạng thực-thụ và một hạng dự-khuyết tức cũng như ở hội-đồng Chính-phủ Đông-pháp hội-đồng Bảo-hộ, hội-đồng Tư-mật các xứ vậy.

Cái chủ-ý quan Toàn-quyền Long đặt ra hội-đồng này thế nào thiết tưởng quốc dân ta ai đã tỏ nhận cái chính-sách của ngài thì cũng hiểu được cái đại-cương rồi, là cứ tuân-tự mà cho người bản xứ tham-dự vào việc chính-trị trong nước, cũng như ý-kiến quảng-đại của quan-nguyên Toàn quyền Albert Sarraut đã từng mấy phen tuyên bố cho quốc-dân ta tại những nơi công-nghị.

Nghị-viện này mà đặt xong thì tức là một mối liên-lạc của người hai nước, khiến cho nhân dân đạt được cái chữ-nghĩa Pháp-Việt đề-huề vậy.

Sau nữa là cái tình hình Đông-pháp, về mọi đường học hành, công thương, kỹ nghệ trong khoảng mươi năm nay nhờ Đại-pháp mà đã tiến-bộ lắm thì Chính-phủ cũng muốn cho dân mình học-tập lấy những cách nghị-luận chính đáng, đem những kiến-văn của mình mà giúp Chính-phủ trong việc quản-trị cái tài-sản công. Coi đó thì biết rằng cái học-thức của mình tiến lên được bước nào thì Chính-phủ lại lấy cách vẫn-minh mà đãi mình tăng lên bực ấy.

Hội-đồng chính-phủ xưa nay thì mỗi xứ chỉ được có một người bản xứ làm đại-biểu mà thôi, mà chân lấy lại là một vị quan-chức, do Chính-phủ tuyển cử ra. Còn như Đông-pháp tư-vấn thượng nghị-viện sắp đặt nay mai thì mỗi xứ được những bốn người làm đại-biểu mà là đại-biểu của các Hội-đồng tư-vấn các xứ công cử ra để cùng với các ông nghị-viên Đông-pháp nghị-luận về những việc Chính-phủ sẽ hỏi. Như vậy thì cái chức-trách của những ông thượng-nghị-viên sau này có lẽ chẳng phải là những ông phỗng đem bày thêm cho nó đủ số nữa. Điều đó xin nói sẵn từ bây giờ, để các ông nghị-viên trong các Hội-đồng tư-vấn các xứ tự hỏi cái lương-tâm mình mà chọn lấy người xứng đáng thay mình, chứ đừng nghĩ rằng bầu cho ông nào chẳng thế, muốn ông Kèo hay ông Cột ra làm đại-biểu thì cũng chẳng can chi đến phận mình, chẳng qua là để làm vì đó thôi. Nghĩ thế là nghĩ lầm, có điều thiệt hại đến cái tiền-đồ chính-trị của xứ mình lắm. Vì rằng một ông nghị-viên đã là một vị đại-biểu cho ít ra cũng của hai vạn con người, tức là cái tinh túy của quốc-dân, tất phải là một người dầu học-thức chẳng quảng-bác cho lắm, nhưng cũng là tài mất trong hạt mình, hưởng hồ một vị đại-biểu của các ông đại-biểu, một cái tinh-túy trong cái tinh-túy mà lại không chọn, không lọc cho khỏi cái cặn-bã thì chẳng những hổ thẹn với các bạn đồng viện người quí quốc, mà lại lừa dối cả cái lòng kỳ-vọng của Chính-phủ và quốc-dân nữa rư? Hoặc giả có ông yêm-thế nghĩ rằng kén thế thì lấy đâu được người anh-tài, bắt quá bầu ai cũng rứa. Chết nỗi! nghĩ như thế thì nguy to. cái giáo-dục về đường chính-trị không bao giờ tiến được, vì trong nghề gì cũng phải có giáo-dục, nhất là trong việc chính-trị. Vì chẳng có người giỏi lắm thì ta lấy người giỏi vừa, tục ngữ Tây đã có câu rằng: « Trong nước mù thì anh trột làm vua ». Vậy trong bọn đại-biểu của các xứ, há lại chẳng có được lấy giảm ba người trột như thế ru? Cái địa-vị người đại-biểu của dân ta tại Đông-Pháp tư-vấn thượng nghị-viện đã không phải là cái địa-vị phỗng đá, đã không phải là cái địa-vị ăn trốn ngồi trốc thì lại càng phải kén chọn kỹ lắm. Người xứng đáng cái địa vị ấy phải là người đối với dân có bổn công-nghĩa, đối với Chánh-phủ phải có lòng thành-thực, đừng lợi-dụng cái chức-vị của mình mà chỉ mưu sự lợi riêng. Thành-thực với Chính-phủ chẳng phải là luôn luôn ở miệng những tiếng trung-thành, những câu ninh hảo, hoặc là đọc những bài diễn-văn rất hùng-hồn mà chẳng có một đồng nào chữ-não bồi trì-não của mình ra cả. Người có bụng công nghĩa với dân chẳng phải là người động điều gì cũng cãi, cũng xin, để tỏ rằng mình là người biết ăn nói. Những người ấy chính là người nói lắm, nói nhiều, chứ không phải là người có ý-kiến hay, có tư-tưởng rộng. Vì có khi những người nói ít mà hợp lẽ phải, lại là người có học-thức hơn.

Kỳ-giả viết bài này, thật là vì lòng công-nghĩa, trên đối với Chính phủ, dưới đối với quốc-dân, chứ chẳng phải là có ý bình-vực riêng ai cả, mà vì có phải là những lời cổ-động, thì cũng là cổ-động cho cả một hạng người có học-thức, xứng đáng thay mặt quốc-dân mà giải bày cho Chính-phủ biết những điều thực.

Các đại-biểu của ta tại Đông-Pháp thượng nghị-viện sau này là những người nay hay người dở, là người lo nghĩ đến việc công-ích, hay chỉ biết dùng cách quỉ-quyệt mà mưu điều tư lợi thì đến bởi cái lương-tâm của các ông nghị-viên các Hội-đồng tư-vấn của Trung Bắc-kỳ, Cao-mên và Hội-đồng quản-hạt Nam-kỳ cả. Nếu những vị đại-biểu mai sau này là người vô-tích, là người ăn cơm nói bậy thì ta nên nhớ câu *Tiên trách kỷ, hậu trách nhân* mà đừng có hỏi tại làm sao lại có người khinh mình nữa.

VINH-ĐÌNH.

ÂU CHÂU ĐIỆN TÍN

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 30 Mai 1923

Quốc-trái Đại-pháp : 3 % . 57,70. — 4 % . 68,25. — 5 % . 1915 — 1916 77,55 — 5 % . 1920 92,10 — 6 % . 1920 94.

Gia-đình cải-hôn phúc

Đời người ta có hạnh-phúc, hạnh-phúc cũng là do ở tinh-thần? Nghĩa là bụng đã khoan-hòa, tâm-thần vui vẻ, không có ác-cảm làm bận đến trong trí, không có tức bực vướng vít đến trong tâm, thì ông cái hạnh-phúc đó, đối với những sự vật chất vui sướng ở ngoài mà thôi; vậy nên có người hèn đồng song tức, ăn mặc xa sơ, mà cũng vẫn không có hạnh-phúc, lại có người sinh-kế quẫn bách, phục thực liên-miên, mà cũng có hạnh-phúc, tự-trang chỉ vì trong tâm-thần hoặc bị sự đau khổ khích-lệch đến, hoặc ở trong cảnh khổ mà riêng có thú vui nên mới có khác nhau là vậy. Xem thế đủ biết rằng vật-chất quí không đủ tạo thành hạnh-phúc cho loài người, Tây-triết có câu: (Hạnh-phúc của người ta, nhất là tinh-thần sảng khái, nhi là thân-thể lành chạy, thứ ba hoặc cuối cùng mới đến tiền tài thứ bậc) Hạnh-phúc đó chẳng cho ai vui của người quân-tử là người biết không thẹn với trời, cúi xuống không hổ với người. Đó đã chứng rằng tinh-thần thuần thân-mới là hạnh-phúc ở đời. Hạnh-phúc đã ở tinh-thần thì cái phạm-vi rất rộ rãi, ai cũng có thể tìm được, hạnh phúc thực chẳng có riêng ai. Thế nhưng cứ tìm con mắt ta xem ra, thì hễ số đã mấy người được hoàn-toàn hạnh-phúc!

Dẫu thế, hạnh-phúc của người ta cũng có hạnh-phúc ở xã-hội, «ông có hạnh-phúc ở gia-đình, trong hai phần thì xã hội là sáu mà gia-đình thời trước, có gia-đình hạnh phúc thì mới có xã-hội hạnh-phúc, hạnh-phúc gia-đình đã không hưởng được thì hạnh-phúc ở xã-hội có nữa cũng chẳng ta gì. Cái đạo tinh hạnh-phúc đủ ở xã-hội, đủ ở gia-đình, cũng chỉ có một điều cốt yếu, theo phương-hướng ấy mà đi thì ở đâu cũng thấy hạnh phúc ; nếu trái phương sai hướng thì tìm đâu cũng chẳng thấy nào. Đến cốt-yếu là gì? — Tuna-rằng là nghĩa-vụ. Trừ hạnh-phúc không ai tìm nghĩa-vụ, bỏ nghĩa-vụ không còn chi là hạnh-phúc. Nếu có người tìm hạnh-phúc ở ngoài nghĩa-vụ thì sự đó là trầm độc yên anh, sao được hoàn-toàn viên-mãn. mao được bền chặt tận dài. như cái hạnh phúc từ nghĩa-vụ mà ra kia chơ Ca xem như xã hội ta ngày nay, không mấy gia đình được hoàn-toàn hạnh-phúc. từ nhà phú quí đến kẻ nghèo hèn, từ chỗ thị-thành đến nơi thôn ổ, từ trang thông-minh tài trí, đến người đốt dát ngu đần, phần nhiều thường theo từng bực mà đều có những sự rắc rối trong gia-đình, điều ấy quyết không phải là điềm này cho phong-hóa nước nhà, e nữa tan nay cứ thế mãi ra, thì cái sống gió cuộn đời sẽ chìm đắm tiết trao người vậy. Bảo rằng những nhà được bồn mặt bồn đôi một tấc mày, chỉ vì sinh-kế quẫn cùng, túi nẫu tấm thảo lo lắng, chỉ con giận dỗi, họ mạc bằng bỏ, anh em thờ ơ, vợ chồng cầu nhầu, cái vết và sau lưng trước mắt nó bắt kể cái hạnh-phúc trong óc bên lòng, thì đã đi một lẽ rồi. Chờ còn như nhà giàu sang, thì mặc của tối, ăn của ngon, tiêu sẵn tiền, dùng sẵn thóc, nhà cửa rộng rãi, tôm tùng an nhàn, cái khó không có cái khôn, lo năm không bằng lo tháng, thế thì việc gì lại không có hạnh-phúc ở gia-đình? Ừ mà ít thứ xét xem vì cớ gì vậy, mà nhiều nhà phú-quí rồi gia-đình tại thay sinh ra lắm sự-cảm, của tày hòn giận vợ chồng ghen thương, sớm sớm tối tối đuềnh đoảng như kèo dưa vành, con cái thì vàng vàng nước ngoài vực, người trong một nơi cảnh chẳng khác chi nước với lửa, như than với băng, thật có lẽ gì phiền hơn là cái gia-đình nghèo khổ. Chẳng có lẽ ông trời khi ghen phiền phong phanh đành ở vợ-chồng mà thừa trừ vào cái hạnh-phúc ở tình bằn chăng? Như vậy chẳng chẳng có lẽ nào chẳng qua cái vì ngoại bầy chẳng làm do mà nên, thì cái tâm lý lại thì riêng để cho người giàu sang tạo lấy lấy đường, cho bọn nghèo hèn tìm thật ít khi mở trong đến. Nào tranh hơn đến đó, mà tiếc rượu thịt say, nhà cuộc ca xướng với vợ con, đào bợ bạn đến lỗi, chỉ làm mất cái hạnh phúc ở đấu đâu chứ nào ai biết tìm điểm phúc ở nơi gia-đình gần gũi. Những câu vui của hy, không phải là không trong không phải là không thiên song nỗi nào thiên lôi tí, tôn của thị-thị, mà nào có ai thấy đâu chân tiết có trong đâu bằng cái gia-đình hạnh phúc. Cũng lại vì nam mê sự vui sướng độc thâm, mà kẻ thức giả cho là bỉ bá tầng thứ, là một thái nghiệp ấy, nên mới lại mất hết cái hạnh-phúc chính đáng đi. Lão-tử bảo về tế tiểu hoàn thì nói rằng : « Tai vạ thường ẩn náp ở trong sự an-lạc ». Ta cũng có thể mượn câu ấy mà gỡ chuông hỏi trống cảnh tỉnh cho những kẻ nhận lầm hạnh phúc, theo sau cái hạnh-phúc rực rỡ ở đời, cố chạy cho lắm, cố tìm cho được, mà không chân tỉ bước về ngay phải cái đấy phiền não, nó thật chất tự tấy mình, đến thắc được tinh ra thì bơ-vơ gẫy nhẹng đau xuống, cái tâm-chương đau đớn đã đành, mà cái kết quả vinh quang lại không vẻ tặp, trách nào chẳng sinh ra tai phạm nhân đời, cái hỏ hận vô chừng kia nó lại khiến thiên đến tận can mà mất lấy đến cả hạnh-phúc ở trong xã hội, hiện như cái mục lòng tựa tro tàn, suối nước ra vô phúc. [illegible] ở đây, cần phải mong cho họ hiểu biết cái chữ hạnh-phúc mới xong; chớ nếu họ không hiểu thấu cho, thì rồi cái câu : « Cái gia sông sống đến nơi, chẳng ăn cũng thiệt chẳng chơi cũng già » nó có cái mãnh-lực đẹp đẽ hết lời nói của ta được. Ôi! Cái khoái-lạc toàm đọc kia nó có cái năng-lực mà dẫy người ta vào hòi bùn mê bể nghiệt không lại cho trông thấy cái hạnh-phúc ở trên trời, mà trí mê mẩu, tử-tâm tháp đọc, mà không ai gỡ cho ra. Xét ra tội bỏ cũng chẳng phải là yếu-quan gì, chỉ tại người ta cứ chơn chân vào trong, đưa cổ vào ròng, để cho nó lôi nó kéo, nó vùi nó gập bước cuối người trong cái ngục vô-hình. thế thì những bọn ấy trực không biết hạnh-phúc, không biết hạnh-phúc tại biết đâu mà tìm, không biết tìm thì hạnh phúc từ đâu mà đến, mà lại tự-nhất là những kẻ nhận lầm, thấy nức-nức ngỡ và, ghi-nhớ, mua đưa chuộc phải nước đắng, nhận ra hóa quốc, mua thương mà mang, cái kết quả thực đúng tương ma đúng giờ vậy. Hạnh-phúc nào có phải khó tìm đâu, nào có phải đao sông phi núi, rộn bể mò kim gì cho nó cam. Người ngày xưa ẩn xuống no bụng, mặc không ấm lưng, đi không đứa xe, nhà không gạch ngói, ngồi không giường chiếu chiếu miếu, nằm không trường phủ màn che, thế mà chưa từng không tỏ mặt nào vui, không đến nỗi mất hạnh phúc, buồng chi người sẵn đủ, sẵn mặc mà lại không tìm được nay sao?

Nói tóm lại thì chẳng qua là tự làm bết nghĩa-vụ thì khác tay hạnh-phúc, nghĩa vụ ở gia-đình, phiền cốt là đành-giáo, (trong đành-giáo tự có chỗ sung sướng) vậy hạnh-phúc nào có xa đâu. Gửi tròn đành-giáo ra thì bất cứ khó rang hay giàu sang, thường-lưu hay hạ-lưu, đều có hạnh-phúc gia-đình, không thế thì dù ở địa-vị nào mặc lòng, cũng khó tìm cho thấy. Dành giao là gì? chồng mẹ, vợ chồng, anh em, con cái, hết thảy làm trọn nghĩa-vụ tức là đành-giáo đấy. Chồ mẹ thương con dạy lấy lễ ngay, sao con không khỉ chân tay, vợ chồng thuận hòa ân yêm, vậy thì nhà nào mà chẳng có hạnh-phúc đáng vui. Còn như việc cất bẻ ngoài tai đối với hạnh-phúc có khi giúp thêm cũng có khi phá đổ, ta nên đi đường quang cảo quang đường rộm, tìm tự gần cho tiện tự xa, cứ trong nghĩa-vụ mà tìm hạnh phúc của ta, thì cái hạo-quang rực rỡ sẽ soi thấu hạnh-phúc kia sẽ chiếu rọi vào trong óc ta vậy. Dam mong cho ai ai cũng như thế cả, thì rồi tự gần kịp xa, tự bé chí lớn, cái hạnh-phúc ở xã-hội sơm sẽ gieo thêm vào mông tự cái hạnh-phúc ở gia đình.

Bút-Minh

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NHÊM

(Paiements en timbres-poste)

Nhiều ông gửi tiền trả bản-quán bằng con-nhêm, xin ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có thi trình các ngài trả ra những tiền đã chả ở, còn thì bản-quán không nhận tiền gì trả bằng con-nhêm cả.

Dư luận Nam-kỳ

Văn-minh

Hai tiếng văn minh nay tuy còn là tiếng mới, mà thật đã thông-dụng lắm rồi. Đứa bé con cũng nói : Văn-minh ; có con gái cấp sách đi học cũng nói : Văn-minh ; ạch bảo ra cũng nói : Văn-minh ; già gian-hồ cũng nói : Văn-minh ; nói tắt một lời : trai, gái, già trẻ sang hèn có học, hay dốt nát, ai ai cũng đều biết nói Văn-minh, ai ai cũng thích nói Văn-minh.

Vậy, người mình hiểu Văn-minh là thế nào, mà Văn-minh được phô-cập như thế ?

Lành-lợi lão xược, không giữ cái thói phép-tắc khuôn-mẫu thiệt thà của ông cha là văn-minh ; ăn mặc lạ đời, đi đứng lẫn khác không giống thường là văn minh ; học trò không kính-sợ thầy, lợi quờ-rách đứng đưng như không, vậy là khôn ngoan, kẻ là văn-minh ; thân phận hèn-hạ mà ăn xài thỏa-thuê, tâm tối tâm phách là văn-minh ; gái, trai gần nhau, sẵn-sàng với nhau không giống như cái « Nam sữ thọ thụ bất thân » là văn-minh. Nói tắt một lời, người mình phần nhiều hiểu lại cuỡ văn-minh là làm khác đời, như không sợ sệ bề trên, ngông-ngáo khác thường, cư-xử « kiêu-cách » văn văn...

Đứa nhỏ bảy tám tuổi, mà giày-dép bảnn-bao, ba-tôn phanh-lối, mình trông tuổi mà có bộ lấy làm lạ, thì nó nói : Đời văn-minh ! Thằng ngố nghiệch lia-ma rủ rê bè mó kiếm gì cho nó cám Người ngày xưa ăn kuong no bụng, mặc không ấm lưng, đi không đứa xe, nhà không gạch ngói, ngồi không giường chiếu chiếu miếu, nằm không trường phủ màn che, thế mà chưa từng không tỏ mặt nào không vui, không đến nỗi mất hạnh phúc, buồng chi người sẵn đủ, sẵn mặc mà lại không tìm được nay sao ?

Nói tóm lại thì chẳng qua là tự làm bết nghĩa-vụ thì khác tay hạnh-phúc, nghĩa vụ ở gia-đình, phiền cốt là đành-giáo, (trong đành-giáo tự có chỗ sung sướng) vậy hạnh-phúc nào có xa đâu. Gửi tròn đành-giáo ra thì bất cứ khó rang hay giàu sang, thường-lưu hay hạ-lưu, đều có hạnh-phúc gia-đình, không thế thì dù ở địa-vị nào mặc lòng, cũng khó tìm cho thấy. Dành giao là gì ? chồng mẹ, vợ chồng, anh em, con cái, hết thảy làm trọn nghĩa-vụ tức là đành-giáo đấy. Chồ mẹ thương con dạy lấy lễ ngay, sao con không khỉ chân tay, vợ chồng thuận hòa ân yêm, vậy thì nhà nào mà chẳng có hạnh-phúc đáng vui. Còn như việc cất bẻ ngoài tai đối với hạnh-phúc có khi giúp thêm cũng có khi phá đổ, ta nên đi đường quang cảo quang đường rộm, tìm tự gần cho tiện tự xa, cứ trong nghĩa-vụ mà tìm hạnh phúc của ta, thì cái hạo-quang rực rỡ sẽ soi thấu hạnh-phúc kia sẽ chiếu rọi vào trong óc ta vậy. Dam mong cho ai ai cũng như thế cả, thì rồi tự gần kịp xa, tự bé chí lớn, cái hạnh-phúc ở xã-hội sơm sẽ gieo thêm vào mông tự cái hạnh-phúc ở gia đình.

Bút-Minh

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NHÊM

(Paiements en timbres-poste)

Nhiều ông gửi tiền trả bản-quán bằng con-nhêm, xin ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có thi trình các ngài trả ra những tiền đã chả ở, còn thì bản-quán không nhận tiền gì trả bằng con-nhêm cả.

Dư luận Nam-kỳ

Văn-minh

Hai tiếng văn minh nay tuy còn là tiếng mới, mà thật đã thông-dụng lắm rồi. Đứa bé con cũng nói : Văn-minh ; có con gái cấp sách đi học cũng nói : Văn-minh ; ạch bảo ra cũng nói : Văn-minh ; già gian-hồ cũng nói : Văn-minh ; nói tắt một lời : trai, gái, già trẻ sang hèn có học, hay dốt nát, ai ai cũng đều biết nói Văn-minh, ai ai cũng thích nói Văn-minh.

Vậy, người mình hiểu Văn-minh là thế nào, mà Văn-minh được phô-cập như thế ?

Lành-lợi lão xược, không giữ cái thói phép-tắc khuôn-mẫu thiệt thà của ông cha là văn-minh ; ăn mặc lạ đời, đi đứng lẫn khác không giống thường là văn minh ; học trò không kính-sợ thầy, lợi quờ-rách đứng đưng như không, vậy là khôn ngoan, kẻ là văn-minh ; thân phận hèn-hạ mà ăn xài thỏa-thuê, tâm tối tâm phách là văn-minh ; gái, trai gần nhau, sẵn-sàng với nhau không giống như cái « Nam sữ thọ thụ bất thân » là văn-minh. Nói tắt một lời, người mình phần nhiều hiểu lại cuỡ văn-minh là làm khác đời, như không sợ sệ bề trên, ngông-ngáo khác thường, cư-xử « kiêu-cách » văn văn...

Đứa nhỏ bảy tám tuổi, mà giày-dép bảnn-bao, ba-tôn phanh-lối, mình trông tuổi mà có bộ lấy làm lạ, thì nó nói : Đời văn-minh ! Thằng ngố nghiệch lia-ma rủ rê bè mó kiếm gì cho nó cám Người ngày xưa ăn kuong no bụng, mặc không ấm lưng, đi không đứa xe, nhà không gạch ngói, ngồi không giường chiếu chiếu miếu, nằm không trường phủ màn che, thế mà chưa từng không tỏ mặt nào không vui, không đến nỗi mất hạnh phúc, buồng chi người sẵn đủ, sẵn mặc mà lại không tìm được nay sao ?

Đứa nhỏ bảy tám tuổi, mà giày-dép bảnn-bao, ba-tôn phanh-lối, mình trông tuổi mà có bộ lấy làm lạ, thì nó nói : Đời văn-minh ! Thằng ngố nghiệch lia-ma rủ rê bè mó kiếm gì cho nó cám Người ngày xưa ăn kuong no bụng, mặc không ấm lưng, đi không đứa xe, nhà không gạch ngói, ngồi không giường chiếu chiếu miếu, nằm không trường phủ màn che, thế mà chưa từng không tỏ mặt nào không vui, không đến nỗi mất hạnh phúc, buồng chi người sẵn đủ, sẵn mặc mà lại không tìm được nay sao ?

Nói tóm lại thì chẳng qua là tự làm bết nghĩa-vụ thì khác tay hạnh-phúc, nghĩa vụ ở gia-đình, phiền cốt là đành-giáo, (trong đành-giáo tự có chỗ sung sướng) vậy hạnh-phúc nào có xa đâu. Gửi tròn đành-giáo ra thì bất cứ khó rang hay giàu sang, thường-lưu hay hạ-lưu, đều có hạnh-phúc gia-đình, không thế thì dù ở địa-vị nào mặc lòng, cũng khó tìm cho thấy. Dành giao là gì ? chồng mẹ, vợ chồng, anh em, con cái, hết thảy làm trọn nghĩa-vụ tức là đành-giáo đấy. Chồ mẹ thương con dạy lấy lễ ngay, sao con không khỉ chân tay, vợ chồng thuận hòa ân yêm, vậy thì nhà nào mà chẳng có hạnh-phúc đáng vui. Còn như việc cất bẻ ngoài tai đối với hạnh-phúc có khi giúp thêm cũng có khi phá đổ, ta nên đi đường quang cảo quang đường rộm, tìm tự gần cho tiện tự xa, cứ trong nghĩa-vụ mà tìm hạnh phúc của ta, thì cái hạo-quang rực rỡ sẽ soi thấu hạnh-phúc kia sẽ chiếu rọi vào trong óc ta vậy. Dam mong cho ai ai cũng như thế cả, thì rồi tự gần kịp xa, tự bé chí lớn, cái hạnh-phúc ở xã-hội sơm sẽ gieo thêm vào mông tự cái hạnh-phúc ở gia đình.

Bút-Minh

Văn minh ở nước người là phước : nước người càng ngày càng phát đạt về vang ; văn-minh ở nước Việt là họa : nước Việt càng ngày càng suy tồi nhục nhã. Ta là người nước Việt còn có lẽ làm huyết, ta còn đất nước cần kíp cải « văn-minh » như thế đi đi.

Này, đồng-bào ta ơi, ta thiệt nói văn-minh là phải mà ta hiểu lầm ngỡ văn-minh là tội đó. Văn-minh là sáng láng thông tỏ các đạo lý, mến biết việc thiện hạ ; ... lại-ám tối mở-mịt việc đời, còn gọi văn-minh sao được ? Văn-minh là thuộc long lịch sử nước nhà, rõ-ràng tình-hình trong nước, một lòng mong-mỏi cho nước nhà vẻ-vang... chớ sự tích giống nòi không hiểu gì, phần nước, nghiệp dân xong, thì nói là văn-minh sao được ? làm-càng giữ-vẹn, ngũ-thường gìn xong, thì nói là văn-minh ; chớ nghịch vua, hèn chồng, không nhơn, không nghĩa mà gọi « văn-minh » sao được. Nói rất lại, người văn-minh là người có trí rộng, có đức-hạnh, nước văn-minh là nước

Trang (67-74) tăng Hưởng Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

có nhiều người trí rộng, đức-hạnh đua nhau kế làm nghề máy, người làm nghiệp kia giữ gìn danh dự cho nước mình, một lòng mong mỏi cho nước mình được phát-đạt về-vang.

Ai là người thích văn-minh, xin biết văn-minh là như thế.

C. L. B. Cao-Chánh.

Cuộc công-thái Đông-Pháp

Kỳ rút số lần thứ nhất

1er Juin 1922

Sáng hôm nay đủ 8 giờ, Hội-đồng hơn về việc rút số trong cuộc công thái Đông-pháp 6 triệu đồng đã bắt đầu họp tại phòng hội-đồng tòa Đốc-lý, có quan chánh sở Tài-chính Dédieux làm chủ-tọa và quan Tổng-đốc Lê-trung-Ngọc, quan chủ sự sở Ngân khố Gébin làm hội-viên, M. Baud ở sở Tài-chính làm thư ký. Quan Đốc lý Mourroux cũng đến dự cuộc rút số lấy.

Mới 7 giờ rưỡi, những nhà có trái phiếu và nhất là người đến xem đã đứng chật cả phòng hội-đồng.

Trước khi rút số thì M. Baud có đọc những tờ biên bản của các Hội-đồng nhận thực rằng các ống số đã cho vào trong thùng quay đã số cả và của hội-đồng coi việc sửa cái máy quay lúc ở Đại-pháp đem sang bên nầy.

Quan chánh hội-đồng lại tuyên bố rằng có nhiều nhà nó nghi rằng có rút số nầy trúng vào ngày 1er Juin là qui viết thư nhỉ (2e trimestre) thì không có giải một vạn đồng chẳng, song ngài nói rằng cuộc rút số nầy chính là cuộc qui-tiết thứ nhất (1er trimestre) vậy có số kể là qui-tiết của cái qui-tiết ở đây kể là qui-tiết của cuộc công-thái chứ không kể vào qui tiết trong lịch,

Đoạn rồi hội đồng gọi một người loong-toong tòa Đốc-lý ra rút số. bắt người ấy cởi trần để cho công chúng đến được mục kích việc làm rất là công bằng.

Rút số và đọc lại để biên vào sổ mỗi đến 11 giờ mới xong

Bà -quan với đông ra chiếu hôm nay để các ngài đọc báo được biết tường cũng là khó nhọc lắm vậy.

Bản báo đã ấy người biên chép cho thận, song sự nhầm nhặt tất thế nào cũng chẳng khỏi, vậy hễ sai đâu thì sau sẽ sửa đổi.

Số 049.042 được 10 000 đồng.
Số 83.785 » 1.000 »

Nghe đâu giải nhất là số phiếu bán tại Trung-kỳ và giải nhì là số phiếu bán tại Bắc-kỳ.

Những số sau này được 500 đồng:

64.305 48 31 37.664 116 9 62 375
77 176 50 76 97 391 45 873 53 398
43.948 82 269

Những số sau nầy được 100 đồng.

113 687 7 0 50 32 3 8 37 526 106.202
121 39 96.971 81 777 74 892 5 7 688
67 207 5 065 51 90 98.38 100 071
25 435 89 451 44.552 47 32 67.229
86.526 5 066 10 347 46.540 117 019
46 54 121 499 45.689 53.237 18.479
68.145 220 11.204 1 8.335 93.179
25.912 71.213 116.778 110.907 106.740
47.944 117.033 46.770 97.924 101.504
41.196 50.762 44.702 49.745 23.644

59.789 120.280 114.873 81.920 120.949
57.190 6.737 6.226 91.557 782
65.441 61.4 8 31.424 103. 36 40.757
100.141 96.975 61.595 70.162 119.06-
15.311 5.732 62.28 9.711 25.909
50.183 88.10 38.508 47.713 122.731
57.884 90.553 33.269 55.3 7 30.919
59.961 122.981 68.174 61.274 94.658
67.922 43.002 117.118 2.298 121.363
111.526 105.827 69.002 9.528 121.858
8.301 54.122 621 91.867 57.259
580 21.332 0.787 57.2 4 51.929
56.452 98.172 65.135 2.249 02.3-2
48.513 38.748 29.919 30.5-7 101 634
11 550 14. 51 80 599 34.155 90.268
119.728 71.001 81 159 101 540 84 430
24.466 58.595 78 574 115.018 932.73
32.343 79 05 2 714 639 5a 937
112 856 46 520 83 801 4.587 112.350
93 174 68 450 30.603 60 798 10.243
8a 9-5 70 120 82.081 20. -2 17.894
53.3 8 810.082 117.444 106.887 95.9 6
74.001 58.794 48.351 55.544 117.841
6. 35 16 401 79 363 60 5-2 42.451
63.274 21 151 92.266 32.678 79.337
59.340 56.864 33 595 84 102 84.936
1 6.251 62.5 8 18.191 51 0 3 9 454
1 99 63.498 112 725 121.069 87.689
41.370 23.084 36.355 16 297 100 868
16.228 17.764 31.961 56.784 52. 29
66.386 104.542 90.308 110.878 56.187
64. 53 17.5 51 9.584 122. 51 53.5-9
76.42 11. 88 11. 6 10.675 11
46.593 5 .554 0.5 8 47.89- 14.940
6.55 2 20.7 93. 40 7.032 37.647
69. 87 24.02 98.695 1.3 6 103. 04
58.9 1 2.864 104.862 59.581 1 776
16.502 23.505 50.117 12.9 7 77.389
11.1 8 182. 5- 101.204 3.448 21.979
35.57 58.590 74.129 113. 92 92.673
30.911 1.430 9 .04 81.499 98.590
104.503 21.290 38.351 90.577 100.1 3
1 1.642 5.472 3. 26 5. 98 30.-25
10.655 14.045 92.867 119.023 49.194
103.357 36.694 122.616 93.070 51.864
41.509 57.578 9.9 3 41.141 22.789
13.166 11.655 55.052 48.041 60.172
60.060 7.38 0 .952 102.521 23.207
6.6.801 9.677 19.763 38.760 10. 29
3.438 55.289 123.49- 82.199 46.442
37.567 90.582 82. 9 80.383 47.485
13.658 47.6 0 21.19. 47.585 48.887
28.269 73 746 41.5 5 114.926 119.757
34.934 32.877 12.271 96.340 20.291
38.325 8 3.4 1 .916 9.185 60.382
117.21 66.54 68.952 57.09 32.55
64.973 47.248 34.443 69.775 75.869
102.853 1 .565 78.078 27.226 4- 25
52.000 120.465 50.428 34.247 66.442
1 18 52. 35 51.5 5 114.926 119.757
44.461 98.23 98.42 9.463 12 993
14.997 11.692 8.5 8 54.456 48.720
113.324 48.084 116.256 92.09- 11.618
11.819 10.805 29.993 124.583
112.636 51.427 117 405 7.076 14.553
83.06 15 991 23 661 73 2 5 53.033
101 202 105 280 3 699 59.303 76.190
24 237 113 658 95.402 96 297 5 4 3
119 043 95 82 104 913 73.686 13.221
3. 69 89 272 100.001 6. 51 17.722
29 036 9 .686 93 494 53.782 69.122
94.511 32.954 02.110 58.953 11.801
67 8-2 48.2a1 90 02 882 55 549
88 952 1.846 4n 7-4 22.875 115.460
27 789 1 3 96 9 9 8 7.751 48.789
14.349 38.000 58.397 31.555 83.032
109.410 110.753 16.504 45.-17 3 961
22.041 10.6 9 48 799 56.000 6.785
55.524 71.397 10.479 82.800 95.750
99.553 98.908 27.1 8 54 945 39. 73
13. 20 4 .63 46.617 103.806 41 .26
102. 51 5.614 10.184 87.466 53.433
74.461 37.307 2.794 111.991 72. 48
94 1 8 76. 25 13 7-9 94.75- 40.489
72.9-3 79 .97 36.256 88.623 59.096
97.015 5 .818 35.922 1 8 248 29 .4
10. 3 8 79.297 3 . 5 29 6 77.5 9
1 3.1 1 1 49.00 13 291 1 277
18 3 3 71 904 91 924 118 943 63 28
5 36 49 2 5 9 .767 25 773 29.414
25 2 55 633 9 610 7 729 2.102
74.0 3 99 119 12.400 2 2 8 92 58
2 96 26 12 30 709 7 734 8 63
38 7 0 61 857 35 709 61 8 4 45.464
10.6 5 11.46 28 563 7 16 9
92.5 7 9 .41 2 274 2 195 55 26
83 552 9 .559 66. 9 32 1 9 93 250
47 900 45.73 19 686 30 6 3 .953
58.9 2 7-.885 1 9.18 119 93 19.928
77 938 51.876 46 134 25 329 66 542
5o.108 113 342 20 686 68 459 80 817

8.317 86.105 26.048 79.185 93.892
12.991 3.00 39.018 38.804 31 3 3
80 831 63 928 21 326 109 - 7 58 654
19.9 6 23 668 93.47 82 29 96.691
98 55 98.500 10 010 1 263
115 142 122 126 112 244 69.999 30.591
31.383 8.514 54.781 46.271 107.141
28.3 6 110.03 60.251 42.929 49.501
89.018 70.372 5 .762 98.035 25.057
5.117 24. 98 63.975 25.502 4 .575
49.364 7.051 44.8 2 80.291 118.566
73.858 8.502 88.875 9 .3 3 64.076
75.457 83.7 6 67.773 117.588 38.143
116.203 39.328 1.202 69 64 706
1. 84 4.848 70. 94 40 561 107.8 5
111.463 37.813 70.357 3.775 58
118.083 109.640 117.087 134.931 29.772
42.613 108.918 .710 3.543 81.715
109.258 95.240 32.304 92.960 67.406
9.348 25. 74 12 318 73 407 63.992
60.391 3.391 29.081 73.270 3 . 53
74.274 88.7 1 12.6 8 86.402 109.414
63.45- 62.788 67.349 76.341 3.081
.370 47.563 1 .40 10 .362 3.074
111.964 110.638 05.588 1 .5 8 64.001
46.20 26.078 43.8 5 60.225 92.257
101.735 117.3 6 112.943 104.624 16.329
33.384 180.213 9.714 67.098 29.337
106.2 1 14.592 95.425 34.863 12.7 7
25.8 9 59.41 105. 58 . 9. 9 8.118
48.961 31.346 61. 15 45.342 10.096
35.019 76.725 6. 4 50.04 84. 81
121.883 16.118 19.816 94.228 25.409
72.614 8.5 9 28.477 93.266
33 2.121 25.213 2 .9 3 113.707
31.961 106.199 7 561 85.-28 53.4 2
10 .049 36.649 68.990 7.7 2 46.802
43.096 5.347 17.5 0 85.692 31.697
88.58 5. 47 44.69 5 . 5 2.239
1.492 7.401 2.897 12.141 76.264
118.727 12.057 15.382 113.756 14. 17
4.7 2 41.933 7.802 8 .629 44.217
19.94 68. 53 68.5 5 55. 44 17.080
3.2 5 56.578 16.672 76.2 3 32.576
41.660 24.440 41.93 2 .373 7 . 1
41.54- 48.956 7.186 86 0 1 37.9 7
103.406 110.844 68.15 111.401 70. 63
3.469 11.664 4.1 100.894 5 .582
2.282 15.6 3 6.643 7.83 27.74
6.732 73. 6 9 .304 4.267 3.7 3
43.966 6.419 58.258 46 667 47.807
64.634 90.867 87.11 87.770 67 816
106.069 89.46 33.166 119.998 28.2-4
2.76 103. 7122.3 8111. 0 4.949
82.737 11.215 44.762 100.4 7 13.5 1
2 .331 15.40 7 .126 5. 5 66.2 5
118.145 7 587 1 .717 10 594 8 .741
11 .269 3 .73 45.188 91 0 1 4 577
13 91 48 082 8.5 11 9.78 52 080
41 401 9 .786 100 58 2 00.103
100.163 29 069 36 .94 58.266 14 .72
11 .172 3 .616 9 .687 1 7.9 61.5 2
11 .429 49.012 100. 70 34.07 37.701
3.978 37.784 12.854 0.757 3 .958
107.817 66.422 122.360 22.6 0 1 0.628
0.82 28.54 81.639 81.020 2.662
80.948 37.709 118.352 18.502 16.388
19.71 105. 1 87.365 11.871 57.069
101.12 61.534 5 .4 9 79.350 62.716
122.783 48.941 48.921 42.547 57. 95
13.250 36.746 7.663 31.374 61.487
61.434 91. 5 64.057 62.070
10.088 6.090 96.351 117.131 64 0 3
64.140 40.801 85.4 8 49.045 82.1 7
1.654 79.183 13.836 130.657 110.56-
104.016 68.132 36.593 100 721 54.019
64 705 34.3 8 3 .1 21.928 113.163
73.020 74.589 102. 8 91.937 83.833
9 .34 66.637 7.477 82.501 72.187
17.513 110 1 2 83 790 18 190 2.540
26.000 22.597 4.063 51.092 55.468
113.76 80.747 121.301 55.604 5 848
11 .269 3 .73 45.188 91 0 1 4 577
61.781 100.434 41.44 103.272 30.07
113.390 49.938 118.280 86.382 32.589
66.487 11.981 30.0 3 .352 2.753
5.630 5.954 8 .742 114.829 20.0 7
27.995 12 .8 5 7.3 2 5.60 132
80.097 4 .7 62 3 .123.216 66.0 8
1 5.083 58.45 89.520 23.258 57.148
65.069 9.3 7 40.425 74 516 13.458
1.9 0 6 67.047 34.000 89.518 8 .955
76.5 6 17. 03

LỆ MUA BÁO

Xin nhắn tại để các ngài được rõ: hiện giờ Trung-Bắc tân-văn mua báo thì phải trả trước. Vậy ai tiền gửi mua báo xin gửi thì giờ tiền của kỳ không có tiền gửi theo giấy mua thì bản quán không trả lời. " Mua báo thì tính từ 1er hoặc mồng một tháng tây trở đi cho gọn.

VIỆC HANOI

Tàu Angkor — Tàu *Angkor* trưa hôm nay đã rời Hòn-dấu.

Giấy nói điện tàu bay — Báo *Les Ailes* là cơ quan của các nhà phi-hành có đăng rằng những hành khách đi tàu bay từ Paris sang Londres (kinh thành nước Anh) từ rày có thể cứ ngồi trên tàu mình mà nói chuyện bằng giấy nói rất dễ với người nào ở Londres cũng được. Hiện nay đang đặt một đường vô-tuyến để thông tin từ trên tàu bay vào đến Anh-kinh. Có một điều rất lạ là người trên tàu bay nói chuyện với nhà nào có máy điện thoại cũng được.

Kỳ thay mà đặng phục thay các học thuật của Âu-tây!

Trường Cao-đẳng Nông lâm. — Đến ngày 16 Juin nầy, tại trường Cao-đẳng Nông-lâm sẽ mở kỳ thi Nông-chính, Lâm-chính tham-tá cho các học-sinh trường ấy.

Hội-đồng sát hạch có những viên sau nầy.

MM Vieillard, Chánh-sở các phòng thí nghiệm tại giống ngũ cốc tại Đông-pháp Bác-sĩ-viện, chánh-hội-đồng; Lemarié, Phó-sở nông kinh-tế Đông-pháp; Guibier Chánh-sở Kỹ-sư Đông pháp; Bonnet, Thanh-tra Kỹ-nông; Petelot, Cách-trí khoa cử nhân, giáo-sư hội-viên; Braemer, Chánh-sở sở Canh-nông thực kỹ hội-viên dự khuyết.

Trường Thú-y. — Cũng một hôm 5, các sinh viên trường Cao-đẳng Thú-y sẽ thi tốt nghiệp.

Hội-đồng chấm thi chưa rõ có những viên nào.

Nhà bưu-điện ở Chapa. — Từ mồi năm đến nhà bưu-điện Chapa (Laokay) sẽ nhận cả việc gửi tiền bạc có giới hạn theo như lệ đã định.

Thi bằng Thành - chung học Pháp Việt. — Sáng hôm nay, tại trường Bảo hộ đã bắt đầu thi bằng Thành-chung Pháp Việt. Cả thảy có 200 nam học sinh và 12 nữ học sinh đến ứng thi.

Mới thi ba bài, một bài âm tả đầu bài là *Notre maison* của Mme Jules Michelet soạn một bài luận quốc-ngữ và một bài tập viết.

Đầu bài luận quốc-ngữ như sau nầy:

Thuật chuyện một ngày mùa xuân đi chơi chùa, thấy những cái gì và cảm tình thế nào.

Thi bằng Sơ - học tốt nghiệp Tây. — Trong bằng năm sinh trúng tuyển bằng Sơ-học tốt nghiệp tại đường ở kỳ sau ngày 30 Mai 1922 có tên cậu *Vũ-nguyên Bác* đứng đầu làm Vũ ngọc Bảo, vậy nay cải chính lại cho đúng

Cuộc thi thơ — Cuộc thi thơ của cô Ngô-bi Quyên cả thảy 630 bài (trừ những bài đã để vào ấp ngoài hạn không kể, mà biện nay được đến đầu chỉ không đầy một trăm bài, thế là trong số phần đã bỏ đi mất quá nhiều phiền vậy. Vậy mới biết nghề thơ cũng khó lắm thay!

Vô tuyến-điện Pordeaux. — Vì thời tiết ở trên không trung không được điều hòa cho nên vô-tuyến-điện Bordeaux ngày hôm nay ở Bạch mai vẫn chưa nhận được.

Hội giúp trẻ con vô thừa nhận — Từ ngày thứ ba 6 Juin cho đến thứ năm 9 Juin, cứ buổi sáng từ 8 giờ đến 10 giờ và buổi chiều từ 4 giờ đến 6 giờ tại nhà công quán hội Khai-trí tiến đức sẽ bày những đồ thêu đồ khâm đồ vẽ của các cô trường Nữ trung học-sinh đường Félix Faure làm ra. Bày xong trong 4 ngày thì những đồ ấy sẽ bán đi lấy tiền cho hội giúp trẻ con Annam vô thừa nhận. Xin mời các ông các bà hãng tâm hãng sản chiếu cố lại xem những đồ đó tay khéo của các cô học-sinh làm ra và mua giúp cho Hội ấy.

Cuộc du-hành. — Cuộc du hành cho các tỉnh và Sầm-sơn của hiệu Fong-Yang-Tai xem trong thứ tư

SÁCH MỚI XUẤT-BẢN

LA COMPOSITION FRANÇAISE
aux examens franco-annamites
du M. L. HOULLIER

Giáo-sư trường Bảo-hộ soạn riêng cho học-trò Việt-Nam »

Bán tại nhà in bản-quán

Giá mỗi quyển..... 0$30
Tiền cước mỗi quyển... 0.12

Ai ở xa, xin viết thư về cho ông Bùi-xuân-Thành
61-63 Rue du Coton, Hanoi.

Cát dâm ông Phạm ngọc-Thọ đốc-học tỉ trường tỉnh Thanh-hóa.

Nhà hôm qua 3 Mai vào hồi 9 giờ sáng cất đám ông Phạm-ngọc-Thọ đốc-học tỉnh Thanh-hóa tạ-thế tại nhà thương bảo-hộ. Linh-cữu đưa sang tỉnh Thanh-hóa an-táng.

Tuy ông mất đi ngoài nầy xa cửa xa nhà, song người đưa đám cũng đông, phần nhiều là học-trò Trung-kỳ trường Cao-đẳng, ở cả quan Công sứ Thanh-hóa Lesterlin khi tiếp được tin ông mất liền đáp xe hơi cùng quý phu-nhân và lệnh-ái ra Hanoi đưa tin ông mất liền đáp xe hơi cùng quý phu-nhân và lệnh-ái ra Hanoi đưa linh-cữu ông về tỉnh nhà an-táng.

Thôi! thôi! bằng nay xin ông hãy biết cho rằng anh em chúng tôi có một dạ thương tiếc ông vô ngần, mà lòng tôi bây giờ ông đã khuất đi có coi sự đông chúng chỉ là để theo đuổi một mục-đích của bao nhiêu người cũng như ông giữa đường phải đứt gánh.

« Ông Phạm-ngọc-Thọ mất năm nay mới có 39 tuổi. Năm kia ông được thăng giáo học ngoại ngạch thật thưởng không phải ông chưa ai đến nhanh và hiếm hoi như vậy.

« Ai quen biết ông có dáng công nhận là một nhà sư phạm giỏi, một ông thầy có lương và lại là một bạn hiền.

« Ông thương đám-luận về sự học, và cái sở ước của ông là muốn thấy đồng bào sao sớm hiểu lấy Pháp học mà xây cái nền tiến-hóa cho nước nhà, vì hiện học nay đã thành cái lâu đài đồ sộ.

« Thương thay! sở ước ấy nay đã bao dang dở rồi!

« Gửa tương mới gánh cũng đành, rực rỡ ân-vinh, còn đâu mà phải đàn lửa-đôi với tấm, làm cho kẻ ở bằng khuâng và luống những nặm ngùi..»

Bỏ-Văn

(Xem trang thứ ba một phần 3nd)

TRUYỆN

MƯỜI NĂM VỀ SAU

(Dix ans plus tard)

tức là truyện

(Ba-la-gia-luân Tử-tước)

Soạn-giả : ALEXANDRE DUMAS
Dịch-giả : Nguyễn-Ái

Ba-lăng-sẽ vẫn gật đầu, lấy làm phải, vì nó vẫn chưa hiểu rõ

— Ta mới nói rằng : tội nghiệp thầy cho cái bọt giống đờ-ương kia mà quả là ta động lòng thương đến thật, vì thế mà ta nghĩ có khi ta muốn làm một điều cỉ lẫng phải, ta mới hỏi ý-kiến của con đó, *Ba-lăng-sẽ* con ạ.

Ba-lăng-sẽ lấy làm hân-hạnh quá mà đỏ mặt bừng bừng.

— Hỡi hỡi cái hạt giống đề-vương chẳng khôn kia ơi, ta sẽ nhặt lấy mi, mà rắc mi vào nơi đất tốt!

Ba lăng-sẽ gương mặt nhìn chỗ, dường như không dám chắc rằng chính mình mình đại thế nào :

— Ai Trời đất ơi!

Đạt-ta-nhan hỏi :

— Vậy chớ sao? Có cái chi mi chẳng vừa lòng?

— Con ấy tư tử đọ, thưa không.

— Dễ có khi mi đã hiểu rồi chăng?

— Lạy ông, con xin thú thật rằng con sợ . . .

Sợ rằng mi hiểu?

— Vâng.

— Mi sợ mà hiểu rằng ta muốn đặt vua *Sắc-lê* độ nhị lên ngôi báu? Có phải vậy chăng?

Ba-lăng-sẽ đang ngồi trên ghế giật thót mình lên một cái, rồi hoảng hốt nói rằng :

— A! A! Vậy ra ông gọi thế là một việc khôi phục đó thưa ông?

— Phải đó, *Ba-lăng-sẽ* ạ, chớ không phải gọi thế sao?

— Phải bẩm chớ, nhưng ông đã nghĩ kỹ chưa?

— Nghĩ gì?

— Nghĩ đến những sự bên *Anh-quốc* ấy?

— Nào, *Ba-lăng-sẽ*. bên ấy có những gì, mi nói thử ta nghe.

— Trước hết, thưa ông nếu con trộm phép nói đến những việc không can dự đến việc buôn bán của con thì xin ông hễ lỗi đi cho. Nhưng vì ông đã đem bàn với con một việc . . . có phải không, thưa ông?

— Mà việc sắt tốt *Ba-lăng-sẽ*.

— Thì con được phép nghị luận đến, có phải không, thưa ông?

— Mi cứ nghị-luận, Vì có nghị luận thì mới tỏ tường ra được.

— Nếu vậy con đã được ông cho phép thì trước hết con xin thưa rằng ở bên ấy có các tôn nghị-sự.

— Thế rồi sau nữa?

— Rồi có binh cơ.

— Được. Mi còn thấy gì nữa chăng?

— Rồi đến dân đảng.

— Hết rồi chớ?

— Dân đảng đã bằng lòng để cho tiền-đế, là thân-phụ vua nầy bị phế và bị giết, lại không muốn chối sự ấy bao giờ.

Đạt-ta-nhan rằng :

— *Ba-lăng-sẽ*, mi bèn như một miếng bánh sữa vậy. Dân-đảng... dân-đảng ốt chân không ông đeo tên kỷ quái và hay bắt những thá h kinh Đã bắt thì là bắt. *Ba-lăng-sẽ* ạ, ta đã nghiệm rằng các dân-tộc còn ưa bắt những hạng lá lẽo kinh. Mi còn nhớ buổi ta *Cát-đi-nạ* chăng; thời hãy giờ ta đã bắt nhiều có phải là thời vui thú lắm khó ở?

— Vui gì là mấy Con thiếu chút nữa đã bị treo cổ...

— Phải, nhưng mi đã bị treo cổ ở đâu. Ma-non-ta chính ở giữa những tiếng mắt đó mà mi bắt đầu làm nên giàu có.

— Thật phải.

— Mi không còn nói gì nữa chớ?

— Mà còn. Con lại xin nói đến binh cơ với các tôn nghị-sự.

— Ta đã nói rằng ta vay ông *Ba-lăng-sẽ* hai vạn lạng ta bỏ ra hai vạn lạng nữa. Ta đem bốn vạn ấy mà mộ một đạo binh.

Ba-lăng-sẽ chắp hai tay, vì nó thấy *Đạt-ta-nhan* nghiêm trang mà nghĩ công đã thật mất tăm rồi. *Ba lăng-sẽ* sợ làm cho tên hoa đại lý nói con điên rồ lên, nên mới mỉm cười một cách rất có duyên mà rằng:

— Một đạo binh! A! Thưa ông, một đạo binh, bao nhiêu người?

Đạt-ta-nhan nói :

— Bốn mươi người.

Bốn mươi người kháng cự với bốn vạn người, không đủ, thưa ông, Một mình ông đã bằng một ngàn người, con biết vậy lắm, nhưng biết làm đau ra được ba mươi chín người nữa bằng ông? Hoặc giả có tìm thấy nữa thì ông lấy tiền đâu mà trả họ cho đã được?

— Lần khác đó, *Ba lăng sẽ* ạ . . . Cha cha, mi đã hỏi ra một điều tinh-thần rồi.

Bẩm ông, không. Con nghĩ sao thì con nói vậy đó thôi, Ấy vì thế mà ông đại xin nói rằng khi ông với bốn mươi người của ông gian trận thì con sợ lắm.....

Đạt-ta-nhan cười ồ lên mà rằng :

— Vì vậy mà không gian trận, *Ba-lăng-sẽ* ạ. Ở đời thượng-cổ ta đã có làm cái gương qui hóa, lui tiến rất tài tình đáng xông vào quân giặc thì ta khéo tránh đi. Hẳn mi phải biết điều đó *Ba lăng-sẽ* ạ, vì mi đã cầm quân *Ba-lê* giữa bốn quân ấy phải dịch nhau với linh Ngự lâm pháo-thủ, mi đã khéo tính đường tiến thoái mà thành ra mi không đời khỏi Hoàng-thành.

Ba - lăng - sẽ cười ồ lên mà đáp rằng :

— Nói cho phải thì nếu bốn mươi người của ông không đại đột ra mà cứ trốn tránh luôn mãi, thì họ có thể mong không bị đánh được thật.

Nhưng con nghĩ ông cũng có định một mục đích gì đó chớ!

— Hẳn chớ! Này đây ta nghĩ ra một kế mà đã nhắc vua *Sắc-lê* độ nhị lên ngôi báu một cách rất mau chóng.

Ba-lăng-sẽ lại càng chú ý, nói lo rằng :

— Được. Nào, con hãy thử xem cái kế đó ra sao Nhưng con nghe như thấy trong câu nói đó một điều...

— Điều gì vậy?

— Ta đã bỏ ra, không kể đến dân-đảng và bắt nhâm bon cầu kinh, và binh-cơ ta không giao chiến. Nhưng thưa ông, còn các tôn nghị-sự không bay bát bao giờ.

— Mà cũng không giao chiến bao giờ cả. Ô hay, mi, *Ba-lăng-sẽ*, mi là một người khôn khéo mà mi cũng lo nghĩ đến những quân chết dầm đó sao?

— Nếu ông đã không cần lo nghĩ đến hạn ấy thì thôi, ta cũng bỏ qua.

— Phải, và ta hãy nói đến cái kết quả sau nầy. *Ba-lăng-sẽ* mi có nhớ *Cô-rôm-uyên* chăng?

— Thưa ông, con có được nghe nói chuyện miễn là nhỉ.

— Đó là một tay chiến-sĩ rất gớm ghê.

— Và một cái miệng ăn mới ghê gớm nữa.

— Sao vậy?

— Vì *Cô-rôm-uyên* nuốt trôi cả nước *Anh-cát-lợi* chỉ có một miệng.

— Nên vậy, *Ba-lăng-sẽ* này, nếu trước hôm *Cô-rôm-uyên* nuốt nước *Anh-cat-lợi*, con ai nuốt được *Cô-rôm-uyên*, thì mi nghĩ sao?

— Đó là một câu chuyện trong mấy câu luận thứ nhất trong toán-pháp. Phàm vật gì đã dụng được việc khác thì bao giờ cũng lớn hơn vật bị dụng.

— Được lắm. Ấy cái việc của ta như thế đó, *Ba-lăng-sẽ* ạ.

— Nhưng *Cô-rôm-uyên* đã chết rồi, mà vật dụng được nó lức là cái mồ vậy.

(Còn nữa)

Ai có giấy quốc-trái bắt cứ năm nào, hay giấy trái-phiếu riêng của các hội Công-thương mà muốn bán thì xin đem lại hiệu Bức-long, ở số 90, phố Mã-mây, Hanoi, chắc-chắn theo thời-giá, mua bán phải chăng.

Qui-khách ai có thứ hàng gì ế không có chỗ bán, xin mời đến cho mượn chỗ hay là viết thư đến, bảo người xin hết sức cổ-vũ mua bán giùm cho bằng được như ý các ngài.

ĐỨC-LONG-HIỆU

2058 *cần-bạch.*

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các qui-khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ ma lắm ra không đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho bụng xin các ngài từ rằng đã có lòng chiếu-cố đến bản hiệu thì xin nhận rõ:

« **Nhà Bán-thuốc Đại Montée** có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54 Hanoi.

Nay kính,

Đại-Montée.

54, Rue Paul Bert Hanoi.

PHẢI KẺ PHẢI DAU

Này hỡi các người Nam Việt phải đau ngực, phải ngộ hạnh, phải đau khi quản nóng mà chữa trước không phải đường, hoặc có đã khoẻ chữa chỉ nào cả, nay hỡi chớ ngại phải đau khi quản đã kinh niên, nọ phải đau ở phổi, nay hỡi các người ho chứng lao, nay tôi khuyên các người nên chữa ngay đi.

Bệnh đau phổi, trước kia tôi đã bảo là một bệnh ghê gớm, vì bệnh ấy là một bệnh truyền từ nước tới. Nghĩa là ai có bệnh ấy thì truyền cho con cái, truyền cho cả một đời người sau này không sống được bao nhiêu và phần nhiều không sinh đẻ được.

Lời tôi nói đây quan trọng thế nào các người có hiểu không? Nếu có bệnh mà không chữa đi, thì trong 50 năm, hoặc 1 năm nữa giống Nam Việt tiêu diệt mất, vì người có bệnh là thế sinh ra những con cái phần nhiều không sống được. Người có bệnh thì mà có thể sinh con để cái được, thì chỉ nhiều đem cái yếu ớt, gầy mòn nốt.

Hỏi người Nam Việt, nên các người không muốn giống Nam Việt bao mãi đi, nên các người khỏi muốn giống Nam-Việt, nên đi đi, khi có đau bệnh đi mới được.

Vậy cứ việc lại hiệu Bức-long MONTÉS số 5 *Paul Bert Hanoi* mà hỏi mua một ve BRONCHOSERUM giá 1$ 90 và 3$, Sang ve chữa trước khi ăn cơm, thì uống một chai xếp, uống một lọ thì khỏi hẳn không kém.

BRONCHOSERUM

Một lọ. . . . . 0$90

Rượu Tonique Tonkinois vừa bổ, vừa ngon

Giá mỗi chai . . . . . 2$

DẦU GAN CÁ THU

Một lít. 12f.00

Bộ từ 1$ 90 đến 2$ 00 (tùy theo giá bạc kho Nhà-nước lên xuống)

Thuốc chữa bệnh hen rất thần-hiệu (SIROP N)

Một chai. . . . . 1$60

Thuốc viên bổ huyết « Pilules Pinck »

Một lọ. 4f.45

Bộ 0$70 đến 0$80

Sáu lọ. 24f.50

Bộ 3$90 đến 4$00

Thuốc nước bổ huyết « LE PEPTO KOLA ROBIN »

Một lọ. 11f.50

Bộ 1$70 đến 1$80

LE SIROP D'HÉMOGLOBINE BYLA

Thuốc (máu-bổ bổ huyết)

Một lọ. 11f.40

Bộ 1$80 đến 1$90

CACHETS ANTIGRIPPES

Trị bệnh sốt dịch; nhiều bệnh grippe bệnh cảm, về mùa hay thường hay hại người; rất là bệnh grippe, nhiều người phải chi trong vài ngày thì chết.

Ai có người phải bệnh ấy nên đến bản-hiệu mua 3 viên thuốc antigrippes. Thuốc này rất hãn hiện để cứu vớ số người ai cũng biết tiếng.

Giá bán mỗi viên một hào

Cách dùng: cách 3 giờ đồng hồ nếu một viên rồi nếu nước rõ nóng đắp chăn cho ra mồ hôi. Hễ càng ra được nhiều mồ hôi càng mau khỏi, nếu muốn cho chóng ra mồ hôi thì uống rõ nhiều nước nóng và ở người cho nóng đừng thì phải trong 24 giờ là khỏi.

Bác-sĩ MONTÈS, 54, phố Paul-Bert, Hanoi

Tòa án Đại-hình. — Chiều hôm qua mới giải 6 giờ tòa mới xét xong việc cướp giết người ở tỉnh Hải-dương và kết án phạt tên Bùi-v-Uông tức Uôm khổ sai chung thân, tên Vũ-văn-Khang 15 năm khổ sai về tội ăn cướp và tên Nguyễn-v-Khuyến lý-trưởng làng Phục-chế 1 năm tù 200 quan về tội chứa chấp tiền ăn cướp và cấm trong 5 năm không được làm gì thuộc về nhà nước.

Sáng hôm-nay tòa xử việc sau này:

Hôm 11 Juillet 1921 vào hồi 6 giờ, chiều có một đứa cầm 2 cái giấy bạc 1 đồ gì đến chỗ phát vé ở ga Nộ-thôn (Phúc-yên) đổi lấy bạc bảo. M. Trần-khắc-Minh là xếp ga cầm hai cái giấy bạc lấy nhác trông biết ngay là giấy gả vì giấy làm vụng lắm, rồi hỏi tận tên lấy xem lấy ở đâu. Tên lấy thấy nói là giấy bạ giả liền bỏ chạy. M. Minh sai một người phu kịp đuổi bắt được tên lấy từ-là tê Nguyễn-vă-Cơ rồi sai giải đến quan xét. Hỏi thì tên lấy khai là giấy bạc của tên Ngô-Cầu đổi cho nó, khi bắt được tên Cầu hỏi thì thú nhận ngay và khai rằng tên Phạm-Đại làm đưa cho tên lấy tìm thông. Lúc bắt giờ cho đi bắt được ngay tên Phạm-Đại mà hỏi thì khai nhận rằng vì tên Cầu xui nên trót dại làm hai cái giấy bạc giả lấy.

Hôm 13 Septembre 1921 tòa Nam-án tỉnh Phúc-yên làm án phạt tên Đại 10 năm khổ sai, tên Cơ và tên Cầu mỗi tên 5 năm khổ sai.

Quan Chưởng-lý chống án về việc làm và tiêu giấy bạc giả, tòa Nam-án không có quyền xét đoán. Hôm 13 Octobre 1921, tòa Thượng-thẩm xét xong bỏ cái án phạt những tên lấy đi và giao việc ấy sang tòa Tây-án Hà-nội. Khi quan Sơ-thẩm hỏi thì tên Đại phản cung và khai rằng những cung ở tỉnh Phúc-yên là tự quan án tỉnh lấy đọc cho tục sự viết rồi bắt ký tên vào.

Tên gọi năm 1913 đã phải phạt 10 năm khổ sai về tội làm giấy bạc giả. Còn hai tên kia chưa can án lần nào.

Tòa xét xong kết án phạt tê Phạm Đại 10 năm khổ sai 100 quan và khi hết hạn tù phải đi biệt xứ chung thân, tên Ngô-v-Cơ Ngô-Cầu mỗi tên 5 năm khổ sai 100 quan và hết hạn tù bắt phải đi biệt xứ trong 2 năm.

Lúc tòa đương lễ lên luật kết án thì tên Phạm-Đại, biết mình không thể nào tránh tội được, liền giả cách ngã lăn đùng ra ngất đi không nói được nữa, tên lấy làm như thế là có ý tỏ ra mình oan để mong tòa có thương cho chữi nào chăng, có biết đâu lúc bấy giờ án đã làm xong cả rồi, chỉ còn đợi tuyên là hết. Ai trông thấy thế cũng bật buồn cười. Đến lúc tỉnh sen đầm đánh bắt phải lên nghế an lại tỉnh như sao.

* *

Bản quán nhắc lại để các độc giả biết rằng đến năng ngày mai hồi 8 giờ tòa Đại-hình xử đến việc bị kích xảy ra ở sân bàng Voi ngày 27 Février trước.

Ai tin. — Bản-quán được tin buồn rằng nội-tướng ông Lê-hữu-Toàn, phán-sự sở Y-tế bắc-kỳ mới tạ thế tại nhà số 45 phố nàng Bát cũ Hà-nội, hồi 6 giờ sáng thứ sáu ngày mai sẽ làm lễ cất đám về an-táng tại làng Mai-động (Thái-bà-sáp).

Quan-phụ: Lê-hữu-Thuận
Anh: Lê-hữu-Qui
Nê-tử: Lê-thị-Qui
— Lê-thị-An
Đồng gia quyến đồng kính cáo.

Cải cầu không đi xe hơi được — Quan Công-sứ Hải dương có bà cáo rằng cái cầu ở con đường 188, từ Yên-lưu đến bến đò Đông-triều, gần làng Bàn-xuyên thì xe hơi đi lại rất là nguy hiểm. Khi nào đi được sẽ có giấy yết sau.

Tiền đồng mới. — Tối hôm qua, Co-khi công-ty ở Haiphong đã tải xe lửa lên Hanoi mấy hòm tiền đồng, cả thảy là 1.615.000 đồng

Tiền ấy đến 8 giờ sáng mai tòa Độc-lý sẽ bắt đầu đổi cho các nhà.

Phát hỏa. — Hồi 8 giờ rưỡi tối hôm 30 phát hỏa ở phía làng Đông-lâm, ửa mái bốc thì thì tắt được ngay, cho nên thiệt hại không mấy.

Bị gió đánh bật xuống gầm xe-lửa. — Tối hôm kia, hồi 7 giờ rưỡi vào lúc có cơn gió dữ, thấy chánh lồng Ng-thế-Châm 55 tuổi ở làng Ninh-vĩ tổng Yên-phương (Bắc-ninh) đang đi trên cầu sông cái thì bị gió đánh bật xuống gầm tàu xe-lửa ở Gia-lâm chạy sang Hanoi. Đến khi nâng lên được thì người bị trọng thương, đem vào nhà thương được một giờ thì chết.

Chàng rể là ông Ba-vì. — Ng-văn-Sinh ở đường Clémenceau có đơn kiện tại tòa rằng bị con rể là Ng-v-Đình đánh mình bị thương. Quan-Biên-lý đã giao việc đó cho sở Cảnh sát xét.

Tin vật — Phạm-v-Lu 19 tuổi cu-li-xe, làm với Ng-v-Chi, thợ thêu ở số 214 phố hàng Bông bị ăm nã từ ngày 29 Mai 1922 vì tội ăn cắp 10 đồng bạc và lĩnh trước của chủ 5 đồng trốn đi mất thì nay đã bắt vào sở Cảnh sát rồi.

— Ng-v-Xuyên 29 tuổi ở ngõ Sinh-từ số 9 bị mấy cái đơn kiện là sung đồ vào nhà Tây và Hợp đập vỡ bát đĩ thì nay đã bị bắt vào sở Cảnh sát để xét.

VIỆC BẮC-KỲ

HÀ-ĐÔNG

Điều cần đâu cả? — Hôm 29 Mai vào hồi 9 giờ tối, tôi ở nhà một người bạn về đi có đường (ở chợ-giữa) về Khâm-thiên, đến địa hạt làng Văn-chương bỗng có một đám côn-đồ xông ra rút dao đánh tôi và cướp mất cái mũ cùng bốn quyển sách. Tôi liều mình tay không chống cự chẳng lại quân côn-đồ nên phải kêu người lại giúp sức. Lạ có một điều là gần đến cạnh mà kêu rất cổ cũng không có tuần phu nào ra cả, quân côn-đồ lấy được mũ và phu sách rồi cứ ung dung điểm nhã thoát thân.

Cứ xem như thế này đến tai quan sở tại mà rắn bảo những người có trách nhiệm trông coi địa hạt này cho người qua lại tránh được những sự không may thì may lắm.

Nguyễn-hữu Phúc

HAIPHONG

Lời cảm tạ

Tôi có lời cảm tạ các cụ các ông, các bà cùng thân bằng cố hữu đã có lòng thương mà đi đưa đám hoặc gửi đồ phúng phu-quán tôi là:

M. VŨ-TẢO

mới tạ thế và an táng tại Haiphong ngày mồng 2 tháng năm An-nam (28 Mai 1922).

Trong khi tang-gia bối rối, có điều gì sơ suất, xin các cụ các ông các bà miễn cho

Vị-vong-nhân — Mme Vve Vũ-Tảo.
Nam nữ đồng gia nhi tạ.

THUẬN THÀNH

Lễ Hưng-quốc khánh-niệm — Những ông lòng sự ở phủ Thuận-thành và các ông thân hào hàng phố xin phép quan Phủ làm lễ Hưng-quốc khánh-niệm rất trọng thể, có làm các trò như sau này:

Chạy thi, vật, leo tre, đốt pháo, đá bóng, tranh cầu, tập thể-thao thi kiểu đèn, rước đèn, múa sư-tử và bắt chèo rất là vui vẻ.

Thiên-hạ đến xem rất là đông đảo, tỏ ra một ngày khánh niệm long trọng vui vẻ.

Ông giáo trường Pháp-Việt phủ lị có treo giải riêng giấy bút mực cho học-trò chạy thi, tranh cầu, đá bóng, vật, tập thể thao thi kiểu đèn đều sư-tử và các đèn đều là ông giáo dạy các cậu học-trò làm thì công ra cả, có nhiều kiểu đèn các cậu làm đã khéo xinh đẹp lắm.

Nhất xem lúc các cậu học-trò bận quần áo vắn trắng, ma thi chạy, tập thể thao và đá bóng rất là chỉnh cấp gọn gàng và nhanh nhẹn lắm.

10 giờ đêm những ông lòng sự ở phủ lị và thân hào hàng phố dự cuộc trà các cậu và các cô học-trò dự thiệc chay (xôi chè trôi nước) nghe hát chèo mãi đến 3 giờ sáng mới giải tán.

Hoàng-văn-Tỷ lại cáo.

VĨNH-YÊN

Sở-thân thư trả chi thuật. — Xưa ngạn-ngữ có câu « Sở nhân thư trả chi thuật », tôi học các sách sử thỉnh thoảng lại thấy trong bài bàn nói đến mà thấy đỗ tôi chỉ cứ giảng là « người nước Sở nói dối khỉ » tôi không biết điển cổ làm sao sau có người nói rằng: nước Sở có người nuôi loài khỉ cho ăn tốn quá, sau sợ tốn giảm bớt đi mới làm cho dối thế này cứ sớm ngày cho khỉ ăn ba quả, đến tối thì cho ăn bốn quả; đến ngày hôm sau sớm cho ăn bốn quả khỉ có ý giận, đến tối khỉ thấy cho ăn ba quả lấy làm bằng lòng lắm. Câu điển này không phải có hợp ý nghĩa sách hay là không, như bây giờ tôi xem lễ đó cũng có.

Tôi có thấy nhà hàng cơm đơm canh trong nhà ra cho khách, khách thấy người kêu sao người thế này: anh chủ hàng cơm mắng đấy tớ sao không lấy canh nóng đem ra, một lát thấy anh đấy ở đem ra một bát canh khói nghi ngút người khách ăn cơm lấy làm thỏa lòng lắm. Không không biết là các bát canh rận còn thong nơi trứ lại mà đem đun lại cho nóng lên cứ không phải là canh nguyên. Anh hàng cơm này cũng khéo dùng cách người nước Sở nói đối khỉ!

Nguyễn-văn-Tiến

NAM-ĐỊNH

Nắng quá — Mấy hôm nay trời nắng lắm, từ 8 giờ sáng đến 5 giờ chiều lúc nào cũng nắng như thiêu như đốt.

Ngoài cây ngọn cỏi lá phải phắc, tuyệt nhiên không có một tí gió nào.

Người lớn trẻ con đều nhoài lên về nóng nực cứ luôn như thế mãi thì khó chịu quá.

THÁI-BÌNH

Ngày Hưng-quốc khánh niệm. — Từ trưa hôm mồng một tháng Hanh cung trần thiết rất long trọng, dinh quan Tuần-phủ, dinh quan Thương-tá trương đăng kết thái, các nhà thành phố nhà nào cũng treo cờ tam tài và cờ vàng Bảo hộ, thành phố đã trông ra vẻ ngày khánh niệm. Nhà quê thì lượt kéo nhau lên tỉnh xem hội. Đúng năm giờ, phát súc chỉ kẻ khỏ ở các hành cung, gần 6 giờ các học sinh tập rước đèn rồi qua các phố.

Ngày mồng 2 tăng 6 giờ sáng quan tuần phủ mặc đại triều từ dinh ngồi đem các quan đường thuộc sang Vọng-cung làm lễ. Khi các quan đã ngồi ấn thứ vị thì ở trên tam quan nổ 9 tiếng đại pháo, kẻ tới phường nhạc tây, rồi một đội Hình khổ-lục bồng súng Dứt tiếng nhạc các quan hành lễ, khi lễ xong, có phường tuồng và chúc thọ, 8 giờ 45 quan Tuần phủ đi ô-tô với quan thương tá, quan phó Tiên-hưng ra xem đánh *foot ball*. Khi các ngài tới, phường nhạc tây nổi khúc chào mừng 9 giờ 45 bắt đầu đánh *Foot ball* hai bên trong nhau quả cầu, khi thì khi tới rất là khẩn hài gần 11 giờ mà không bên nào được, 11 giờ quan Tuần có thiết tiệc đãi quan thân trong tỉnh; đến chiều, thì đủ trò làm các trò cho nhà dân xem, 6 giờ rưỡi đánh quan sắt qua thương các nhà trong thành phố thắp đèn sáng như sao sa, có nhà tập tới non 2 trăm đèn các, rồng thực là huy hoàng tráng lệ — 7 giờ rưỡi rước đèn tự Vọng cung đi các phố — nơi đốt thuốc xanh đỏ thắng thiên kim tuyến, nhà đốt pháo lệnh pháo-tràng, nghe đến nửa tiếng đồng hồ chưa rứt.

Khi đám rước đèn qua cửa nhà thờ đương lễ, phường nhạc tây thổi một khúc âm nhạc rất hay. Ngày hôm ấy nhà thờ kéo cờ và tối hôm ấy cửa nhà thờ và nhà trường Khuyến học đối ngoi trăm đèn, chẳng những nhà thờ phần nhiều dinh các qui quan cũng thắp nhiều đèn bóng cả? qua 9 giờ đốt cây bông có nhiều trò vui con mắt; đốt cây bông xe g tới hai tuồng trong dinh quan Tuần quá nửa đêm mới xong.

Đám thuyền. — Ngày mồng một tháng nay một cái thuyền nan chở 12 người phải đâm ở về địa-phận làng Thuần-vi, vợt được 6 người — việc rày quan sở tại đương xét xem vì cớ gì mà cái thuyền lỹ đắm,

PHÚ-LÝ

Lễ Hưng-quốc khánh-niệm. — Sáng hôm mồng ba các quan lĩnh cùng các phủ huyện, bận đồ triều-phục làm lễ ại Hanh cung. Lễ nghi xem ra có uy nghi thể thống, buổi tối có bắt chèo ở sân Văn-miếu cho công chúng xem, ngày hôm ấy phố xá cũng có nhiều nhà treo cờ trọng thể.

Các cậu học-sinh ở trường Trần-châu họp nhau rước xách rất là vui vẻ nhà trường lại có cắm cờ treo đèn kết hoa cái lá, ngó rõ ra quang cảnh một ngày hội dân vùng đó nô nức đi xem đông lắm.

Ở chỗ nhà quê, mà các thầy giáo khéo xếp đặt cho ngày hội vui vẻ được như vậy, thật thấy đáng khen.

Thất cổ — Một người đàn bà, người xã Đại-lội, tổng Vụ-bản, huyện Bình-lục, không hay vì lẽ gì mà lấy dây thắt cổ chết.

Người nhà đã đi trình quan.

Phu xe tường gạt. — Hôm 22 Mai, người chủ hiệu xe An ký có đến trình sở Cẩm rằng: Một tên phu-xe Hình chiếc xe Can-su số 86, mà không thấy đem trả, hỏi thì nó nói là cho một đứa bạn mượn kéo khách đi Nam-xang mà không thấy về. Việc này sở Cẩm còn đương xét.

Hỏa tai. — Hồi 9 giờ đêm hôm 28 Mai, ở xóm Đạo có một nhà sấy cau vì có bắt đèn cắn bỗ cái bốc lửa cháy, người nhà liền kêu la hàng xóm đến cứu lửa thì ngọn lửa tắt ngay Bỏ cau thì đều ra tro cả, thiệt hại độ mười đồng bạc.

Lại ở huyện Duy-tiên hôm 30 Mai, buổi sáng thấy Ký lý bượng-thôn, tổng Lem-cầu lên trình rằng làng ấy có phải của cháy mất mười nóc nhà, khi đói các khổ-chủ hỏi thì đêm nói là đêm hôm 29 lửa bốc tự nhà tên Hồ, vì gió to nên đến nỗi điên thiêu không chữa được, hỏi tên Hồ thì nói rằ g chỉ vì vợ sắc mắng nhiếc bỏ quên nên đến tác cháy lên thì lửa đã lên to quá. Việc này quan huyện còn đương xét.

Chọt xe lửa — Sáng hôm 30 Mai, người ta có lên trình sở Lục-lộ rằng ở quãng k lô-mét số 86, con đường Phủ-lý đi Nam-định, có một người chết xe lửa, gầy cả chân tay, chưa biết sống chết thế nào Nghe in ấy thì ông chủ-sự sở Lục-lộ đã xuống khám.

Auto! Auto!!

Một cái xe ô-tô còn mới lắm, 5 chỗ ngồi, 16 mã-lực, hiệu « Ford » thực đẹp, thực tốt.

Bán giá cực rẻ.

Hỏi tại Bản quán. 3269

CẦN NGƯỜI LÀM VIỆC

Tại sở chiếu bóng ở phủ Toàn-quyền cần một người tài sế giỏi, có cả các certificats nữa, để vận máy xe ô-tô hiệu « *Peugeot* » 24/30.

Lương sẽ định theo công-việc làm. Ai muốn làm thì cứ đến đấy mà hỏi. 3268

ÔNG THĂM BỆNH

CỦA QUAN

Docteur MAURICE LOUBET

Docteur en droit, ancien khoa Bác-sĩ bội-tinh Officier de la Légion d'honneur, ancien chef de service de médecine à l'hôpital de Tunis, Fez, Rabat, Casablanca Port-Said Alger, Biskra

Ngoài các bệnh, hễ sinh, chữa mắt sẽ các bệnh lậu, bệnh giang mai

Phòng khám bệnh tại HƯNG GIA-LONG, 23.

KHÁM BỆNH: Giờ 3 đồng một lần

3218.

LỜI ĐỜI CHỖ Ở

Xin các ông các bà khi đến chỗ ở mới nên bảo quan gửi các chỗ mới, thì gửi cho cả quán sai giấy quẩn bảo, chữa lại khi nào thì biên rõ vàng vào đấy, và gửi theo hai bản (1 $ 3) bằng tem công thực) để chỉ vào giấy quẩn nhàng

Để sẽ không gửi tiền theo thì sở đó người ấy sẽ bảo phải trả công tem

NHÀ NGHỈ MÁT

Tại Sầm sơn (Thanh-hóa) có nhà nghỉ mát để cho người Tây và người Annam thuê, thuê sẽ tháng hay là theo ngày tùy ông thuê.

Có phòng ngủ đủ đồ việt dụng.

Có bán cơm Tây và cơm Annam.

Ai muốn hỏi thuê điều gì xin hỏi tại nhà Tan-lợi.

Ở phố Paul-Bert, số 12, tỉnh Nam-định và ở phố Thương mại, số 8, tỉnh Thanh hóa.

3261

CÁC CUỘC ĐI XEM

SÂN NHIÊN

Tối thứ năm:

MÃ-TRẦN-HƯNG

Tối thứ sáu

TRẦN-HƯNG-ĐẠO-VƯƠNG

CINÉMA PALACE

(Nhà chiếu-bóng lớn phố Paul-Bert)

Tuần lễ từ thứ tư 31 Mai đến thứ ba 6 Juin 1922

Ba buổi bán ngày thứ năm có thêm một chớp từ 5 giờ chiều, thứ bảy chớp 5 h. 30

CHƯƠNG-TRÌNH

THỜI-SỰ « ÉCLAIR »

Các việc lớn trong thế-giới

MADAME TALLIEN

Phiên ảnh đại ngự-thuật Đại-pháp

Diễn tựa nói ở đoạn

Tựa và thiên thứ nhất

Ngu

MADAME TALLIEN

Chớp nốt thiên thứ 2, 3 và 4

Tuần-lễ sau sẽ chiếu phiên ảnh REINE LUMIÈRE

(Quang-Minh hoàng-hậu)

Rất hay! rất lạ!

Từ 1er Avril giờ đi

Ngày nào cũng có nhạc, chỉ trừ tối thứ hai và chiều thứ bảy

NHÀ BÀ MÙI

65 giây nói 828

Nhà bà mùi cho thuê các thứ xe ngựa, Hiệu giảng riêng « M. Tạ-duy-Tư » ở phố Francis Garnier, số 12, Hanoi, mới mua lại của M. Aviat ở phố hàng Vôi, các thức xe ngựa đẹp, bánh caoutchouc cho thuê đi, lại đám cưới thời Saïs mặc quần áo chỉnh-đốn theo lệ lối đám cưới.

Qui-khách muốn thuê, xin mời đến bản-hiệu nhà Bà Mùi, ở phố hàng Long, số 46, (Route Mandarine).

Có đóng các thứ xe mới và chữa, và bán yên ngựa đồ xe.

Nay cáo-bạch,

Quách-thị, M. Tạ-duy-Tư

KỲ TÊN KHÔNG RÕ

Bản-quán xin các ngài mua báo hỏi sự gì viết thư đến hỏi-han, thì phải kèm tiền để in 3 tờ giấy gửi lại, hoặc là phải cho tem-quán cái giấy quản tự, để cho người làm để viện lấy. Kẻo các ngài chưa hay hỏi tên vẫn lại, hoặc thêm quá, không sao đọc được, thành ra nhiều thứ bản-quán không biết có nó hồi lời.

ÍCH-HỮU THƯ-XÃ

Tổng-cục ở số 18, Phố Mã-Vỹ
Ấn-quán ở số 45, Phố Hàng Bồ | **HANOI**

ĐIỆN-THOẠI SỐ 167

Thưa các Ngài,

ÍCH-HỮU THƯ-XÃ chúng tôi đã mua được cái nhà in ĐẠI-PHONG-DỤC-KÝ ở phố hàng Bồ, số nhà 45, kể từ ngày 1 Mai 1922 mà đi thời chúng tôi nhận nhà in ấy làm của thư-xã; chúng tôi lại mới nhận được máy in chữ in ở bên Tây gửi về nữa, thực có thể làm được hết các việc in. Vậy xin các Ngài có dùng đến việc in sách vở, thư thiếp, giấy má gì thời xin gửi thư cho Bản-xã chủ-nhiệm là:

M. TRẦN-QUANG-HUY

Directeur de la Société ÍCH-HỮU THƯ-XÃ

HANOI

Digitized by Đại Học Cornell (6-74) Tăng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ. Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

THƯƠNG GIỚI TÂN VĂN

Ngày 1er Juin 1933

Giá bạc

Kho Nhà-nước. . . . . 6 f. 35
Nhà Ngân-hàng . . . . . 6 . 35

Tàu tới tàu đi

Tàu *Eubée* chứng 2 Juin thì tới Haiphong.

Tàu *Amiral Latouche-Tréville* ở Colombo đi chạy đi Singapora ngày 19 Mai.

Tàu *Amiral Ponty* ở Marseille sẽ chạy sang Đông-pháp ngày 25 Mai.

Tàu *Chambord* ở Marseille đi chạy sang Đông-pháp và Nhật-bản ngày 19 Mai.

Tàu *Armand Béhic* ở Marseille đi chạy sang Đông-Pháp và Nhật-bản ngày 6 Mai.

Tàu *Angers* chứng 15 Juin thì ở Haiphong chạy sang Pháp.

NAM-THỊNH, Tailleur

SOIERIES NOUVAUTÉS
6, Rue des Cantonnais
HANOI

Bản-hiệu bán và may các thứ quần áo Annam và quần áo Tây. Gấm, vóc, nhiễu, sa tây, sa n, dạ, len, hàng Saigon, hàng Bắc kỳ, không thiếu thứ gì, v. v.

Mới lại vải imperméable mới rực đẹp, lối may áo đi mưa.

2015

Nhà Bán đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

HIỆU BÁN KÍNH VỆ-SINH

Bản-hiệu bán đủ các thứ kính vệ-sinh xem sách, xem thị, các thứ kính dưỡng mục đủ các mùi, kính đi ô tô và tàu bay, nhiều kiểu lạ và đeo trông rất nhã mà giá lại rẻ hơn mọi nơi. Kính mới các ngài chiếu cố đến xem, Tân-hiệu đã có riêng một tay chuyên-môn thạo về nghề thử kính để hầu tiếp các ngài.

LÝ-SENG-BAO & CHEONG-HING

2021

潘德成
PHAN-ĐỨC-THÀNH

GRANDS ARRIVAGES SOIERIES
CHINOISE, FRANÇAISE, TONKINOISE, DIVERSE ÉTOFFES ET TISSUS DE CHINE

Bản hiệu bán đủ các thứ hàng Tàu, hàng Tây, hàng ngoại Bắc, các thứ vải và chè Tân-Đức-thành thực hiện, ông quản có Annam và quản ao Tây, đủ các tiếng

Bản hiệu có bán vàng điệp Vinh-thịnh long chính-hiệu

GROS & DÉTAIL

HANOI — 2, Rue des Cantonnais, 2 — HANOI

Kính trình các quí khách biết cho rằng bản hiệu chúng tôi bán nhiều các thứ to lụa gấm vóc tam thanh sau này :

Màng Báo đại-triều đủ các phẩm, Gấm-bông vàng bạc, gấm thất thể, Gấm mặt chân, Gấm đông sơn-phố đủ màu, Gấm ngân-quang thâm huyền, vân-hoa trơn, nhiều các thứ mới, cashemire, alpaga, thượng hải lụa, sa vân mỏng, sa tây-hoa và trơn. Long sa trơn, Gấm chiếu hoa, kim điều tây, đa năng, thoát hoa, sarga may quần áo tây, và các thứ tây thể không thấm thứ gì, tất cả có các thứ đủ làm lễ nhà thờ bán đại pháp mới rangoná bản giá chắt đích không phải nói các, xin mời các quí khách chiếu cố đến mua giúp cho, bản nhà cũ qui khách ở xa mà muốn lấy mẫu cứ biên thư hỏi mẫu thì bản hiệu sẽ gửi ngay và xin khai rõ tính hạch. Hàng hóa mà gửi đi xa cũng tính giá như là các qui khách đến tại hiệu vậy. Bản chúng tôi lại có cả thợ may quần áo Tây, và quần áo Annam rất khéo và bán hiệu đã thí lắc những người thợ thật là có trí khéo và rất khéo.

Các qui khách nào muốn may quần áo xin gửi cho một mớ tiền trước sẽ gửi hàng hiệu sẽ gửi contre Remboursement.

Cuộc du-hành các tỉnh và Sầm-sơn mùa hè năm nay

Bản hiệu năm nay gửi được nhiều các thứ kính, đủ các kiểu, các mùi, trông rất tinh đẹp, bản nhờ đến lòng quý-hóa của các quý-khách đã chiếu cố đến quan hàng đông cho bản hiệu, nên hiệu định kính biếu các quý-khách những tốt, nhiều cái trong có các đồ chơi rất đặc biệt; ai lấy được cái giấy có đề hành các tỉnh và Sầm-sơn, thì bản hiệu xin chịu tiền phí tổn.

Kể từ ngày 4 cho đến 30 Juin.

Kính rợp gọng vàng, vành đồi mồi. .	4 p. 50	Kính rợp gọng kền par	1 20
— kền.	0 6	— kền par bọc lụa . . .	1 30
— kền bọc lụa . . .	0 70	đồi mồi trên	2 0

Xin các quý khách mau mau kẻo quá hạn hội.

TONG YUNE-FAI

2020 49, Phố hàng Ngang Hanoi

HIỆU BÀO-CHẾ VÀ LỤC-HỢP

CHẾ THUỐC CHO NGƯỜI ĐẠI-PHÁP VÀ NGƯỜI AN-NAM

Ed. MONTÈS

Quan Bảo-chế hạng nhất, Hóa-chất, phố Paul-Bert, số 24

HÓA-HỌC CHẤT
và các thứ thuốc bào-chế

THUỐC ĐAU-MẮT
Hiệu HORNET-CARD, trị các thứ đau mắt

THUỐC SOLUTION R. của ông HOLBÉ đã chữa a-phiện
SOLUTION R. HOLBÉ
2 $ 50 một chai

Mấy thứ bán-hiệu hay hơn :
Các thứ thuốc người công lao kín đã thí-nghiệm và như thuốc bổ SACCHYLATE DE FOUDE
Thuốc kêu gọi là 614, trị bệnh Giang-mai
Thuốc ho-nổi SIROP PECTORAL đặc-cổ, ai-mới.
Thuốc lào chỉ người lớn dùng được thôi
Thuốc lào-hiệu MONTÈS
thuốc công = 2 $ 00 là 20 viên
thuốc thật = 0 $ 50 một chai

Goutte « MÉTHARSINATE »
1 $ 00 một lọ

Goutte « VERGNIE »
1 $ 00 một lọ

ĐỒ BUỘC THUỐC
có bán đủ thứ-nguyên Tây-Nam

ĐỒ MỔ-SẺ
Kính-hiển, đồ-hiển, thuốc-hiển hiệu LUMIÈRE và JOUGLA và giấy-hiển, thuốc Citro và thuốc Aristopyre
Bán-buôn và bán-lẻ hơn kia

Bán-cất và bán lẻ
« THUỐC DIỆT »
0 $ 90 một chai 1/4 litre

Không ta nói lại cứa hàng này mà cũng đủ có nhiều kiểu mũ mới chế ra đẹp làm và bán hơn cả.

Cửa hàng tôi chuyên môn đóng và chế kiểu mẫu đồ gỗ rất đủ coi và bán giá phải chăng, có in cả catalogue theo như lối bên quý-quốc vẫn gửi mang bán này đi kiểu các quý khách ở xa gần muốn đóng đến kiểu nơm thì cho người nhà lại lấy hay là gửi thư lại thì tiện đính theo số timbre làm điều phí tổn gửi đi biếu các quý khách xem.

LƯU-BÁ-VI, Propriétaire
VINH-XƯƠNG
68, Rue Pellerin, tức là phố Lò-sũ, Hanoi
Téléphone 916 2021

THÁI-HƯNG

21, Phố Hàng Bông, 21
HANOI

Kính trình các qui-khách, Bản-hiệu bán đủ các thứ mũ kiểu mới thật nhã (Casques Pantiolo) cho trẻ mũ mây (Chapeaux plages), mũ fenires đủ các thứ mũ nỉ kiểu xếp nữa.

Bản-hiệu có nhiều thợ khéo, làm rất tinh-xảo, kỹ-lưỡng, nhanh-nhẹ. Giá bán hạ hơn các nơi.

Bản-hiệu có bán buôn, bán lẻ đủ các tỉnh. Các qui-khách ở xa muốn mua hàng xin bản-hiệu xin nói thư lại. Bản-hiệu sẽ gửi hàng đi ngay, theo lối tính hóa giao (Contre Remboursement). Xin các qui-khách chiếu cố.

THÁI-HƯNG kính bạch.

BÁO NAM-KỲ KINH-TẾ

Mỗi tuần lễ xuất bản một lần ngày thứ tư.

Ở ĐƯỜNG CHARNER, SỐ 67, SAIGON

Giá mua đồng niên 5 $ 00

Thực là một tập báo nói riêng về đường kinh-tế rất có ích cho tất cả mọi người! Vậy người Bắc-kỳ nên mua mà xem, lời tế nói rất đề dàng lệ-thú.

RƯỢU QUINQUINA CUSSAC

Rất bổ dùng cho những người ốm yếu.

BÁN TẠI NHÀ

GUIONEAUD FRÈRES

ở Hanoi-Haiphong, cả tốt cả các cửa hàng bán lẻ ở các tỉnh.

2041

CÁO-BẠCH

Chúng tôi kính trình các qui-khách biết rằng chúng tôi thuận bán chịu Phốt-phát (Phosphates), đến mùa tháng mười gặt rồi mới lấy tiền, song những các nhà tư mà mua thì phải có gì chắc chắn để gửi chúng tôi làm tin, như là: đồ bán cửa nhà ruộng nương (Titres de propriétés) phiếu Quốc-trái. (Titres d'Emprunt Français) phiếu Đông-pháp công-thái (Titres d'Emprunt Indochinois) hoặc vân vân.

Những giấy phiếu Quốc trái, công thái mà chúng tôi giữ để làm tin thì bao giờ chúng tôi cũng trả lại cho những các nhà mua hàng chịu đem gửi; mà khi đến hạn giả tiền mua chịu hàng rồi thì chúng tôi giả lại các giấy mà ấy. mà nếu đang khi chúng tôi giữ các giấy mà ấy có phiếu nào được mở trăng-sổ thì cái số ấy vẫn thuộc về của người có phiếu đem gửi.

Những các làng đã cải lương rồi mà có những giấy phiếu ấy có thể mua chịu được phốt-phát, muốn biết cách thức mua chịu phốt-phát thế nào thì các làng ấy cứ hỏi lại của tôi Công-sở.

Kính cáo
SOCIÉTÉ DES PHOSPHATES DU TONKIN.
133, Avenue Paul Doumer,
HAIPHONG.

2035

No 92

TÁI-SINH-DUYÊN

(Sự-tích Mạnh-lệ-quân)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC *dịch thuật*

Lệ-minh-đường nói :

— Tiểu-tế chắc rằng *Hoàng-phủ-kinh* khi nào chịu đầu hàng quân giặc. Đó chẳng qua là tại giao chiến ở trên mặt bể, cho nên đo-thám không được đích xác. Tiểu tế sở dĩ có xúc bẩm tấu, cũng là theo cái nghĩa « Thỏ tử hồ bi » mà muốn cho *Hoàng phủ thiếu hoa* cứu được thân-phụ hồi triều vậy.

Lương-giám nói :

— Kiết người, biết mặt, biết lòng làm sao. Giả sử cha con *Hoàng-phủ-tính* có tòng phản-nghịch thì hiền-tế hãy phải chịu một cái tội rất to. Lần sau chớ nên bẩm tấu cho những người phạm pháp.

Lệ-minh-đường nói :

— Nhạc-phụ dạy rất phải, từ nay tiểu-tế xin vâng mệnh.

Hai vợ chồng *Lệ-minh-đường* lại càng nhau lên *Lộng-tiêu-lâu*, đuổi các nữ-tỳ xuống rồi nàng *Tô-hoa* với-vàng hỏi rằng :

— Sự-thể đầu đuôi làm sao mà quan Thừa-tướng nói lôi thôi như thế ?

Lệ minh-đường mới đem hết công việc trong triều về bẩm sáng hôm ấy nói cho nàng *Tô-hoa* nghe, và bảo rằng :

— Nếu *Hoàng-phủ thiếu-hoa* không phải là phụ-quân chúng ta thì khi nào em lại chịu tất-lực như vậy ! Phen này chắc *Hoàng-phủ thiếu-hoa* đến đầu quân. Quan Thừa-tướng không hiểu sự-tình, cho nên lấy làm kinh không. bảo em là người hiếu sự vậy.

Nàng *Tô-hoa* khen rằng :

— Tiểu-thư vì *Hoàng-phủ thiếu-hoa* mà hao tổn bao nhiêu tâm-lực, tất nhiên Hoàng-thiên phải ủng-hộ, cho *Hoàng-phủ thiếu-hoa* phen này đánh được giặc Phiên, cứu lấy thân-phụ hồi triều, rồi bấy giờ chàng tiểu thư phỉ nguyền sánh phượng, há chẳng hay lắm ru !

Lệ - minh - đường nói :

— Nào ai biết lòng trời thế nào, quí hồ ta làm cho hết bổn phận của ta mà thôi.

Qua 3, 4 hôm sau, trong chốn Kinh-thành treo bảng cấm hiển trước nhất. *Lệ-minh-đường* truyền cho các thư-lại rằng :

— Việc chiến quận này là một việc quan-trọng của nhà nước. Phàm có người nào đến đưa giấy xin đầu quân thì khoản phí-tổn chỉ cho thu 120 đồng tiền là cùng, cấm không được sách nhiễu. Kẻ nào dám trái phép, ta quyết trị tội.

Bấy giờ nhân dân trong Kinh thành trông thấy treo bảng cấm hiển đều lấy làm mừng rỡ mà cùng bảo nhau rằng :

— Phen này ai có tài giỏi thì đầu bạch-đinh cũng có thể chiếm trạng-nguyên được !

Ai nấy đều bớn-hở muốn tòng quân, chỉ vì phải vượt bể đi đánh Phiên. Và nghe nói quân Phiên có yêu thuật sóng gió hiểm trở, cho nên nhiều người đã muốn đầu quân mà sau lại thôi. Tuy vậy, cũng có nhiều kẻ can đảm không sợ sóng gió, lục-tục kéo nhau đến đầu quân tình nguyện đi đánh giặc.

HỒI THỨ XXXVI

Các quan Trấn-phủ các tỉnh tiếp chiếu-thư đều treo bảng cấm hiển, phàm có kẻ nào không sợ sóng gió, đều kéo nhau vào Kinh-thành để xin đầu quân đi đánh giặc.

Lại nói chuyện *Hùng-hiệu* và *Hoàng-phủ thiếu-hoa* từ hồi tháng giêng năm trước vào *Hoàng-kọc-sơn* học đạo, ngày đêm chăm-chỉ luyện-tập võ-nghệ. Mới đến ngày mồng một tháng 11 năm ấy, *Hoàng-bạc-tiên-ông* đang ngồi, bỗng có một ngọn gió thoảng qua trước mặt, biết ngay là điềm lạ, liền gọi *Hùng-hiệu* và *Hoàng-phủ thiếu hoa* mà bảo rằng :

— Ngày nay giặc Phiên đã đổ bộ, thần-đinh đã treo bảng cấm hiển, định đến tháng hai năm sau thì mở khóa thi võ, tuyển lấy võ-trạng-nguyên, phong làm Đại-nguyên-soái để đi đánh Phiên. Bây giờ thời vận hai người đã đến, hai người nên tha-thẩn về nhà, mau mau tiến Kinh mà tình nguyện đầu quân, lập lấy công-trạng.

Hùng-hiệu nói :

— Dạ đám bẩm sư-phụ ! chúng con thường trông thấy ở chân núi này, xung-quanh đến là bể lớn, vì làm sao cho được ?

Hoang-bạc-tiên-ông nói :

— Ta đã sai về thì tự khắc sẽ có tới đi.

Hùng-hiệu và *Hoàng-phủ thiếu hoa* đều nói :

— Dạ đám bẩm sư-phụ ! Quân Phiên ngày nay có yêu-thuật, chúng con định lại làm sao cho nổi !

Hoàng-bạc tiên-ông nói :

— Không hay ! ta đã có bảo-bối tặng cho hai người về mà lập công.

Nói xong, liền sai tiểu đồng vào trong phòng lấy 4 thứ bảo-bối : *kiếm, chấp, kính* đem ra. *Hoàng-bạc tiên-ông* cầm cái kính và cái chấp giao cho *Hoàng phủ thiếu hoa* rồi ghé tai mà bảo nhỏ rằng :

— Cái trấy này tên gọi Phi-điện-trấy, nếu gặp *Thần-vũ đạo nhân* thì con cũng cứ cho trấy này mà đánh ; còn cái kính này tên gọi Phá-lăng-kính hoặc Bình-bảo-kính, khi nào yêu-thuật hóa phép nổi sóng gió hoặc phun khói lửa, con cứ đưng cái kính này mà chiếu tự khắc lại được bình tĩnh như thường.

Hoàng-bạc tiên-ông lại ngảnh lại bảo *Hùng-hiệu* rằng :

— Thanh Trảm-xích-kiếm và chiếc Hóa-long-tiên này ta cũng trao cả cho tài người để đem về mà trừ yêu thuật.

Hùng-hiệu và *Hoàng-phủ thiếu-hoa* tạ ta rồi lĩnh lấy các đồ bảo-bối. *Hoang-bạc tiên-ông* lại cho mỗi người một đạo Hộ-thân-phù, để phòng sự nguy cấp. *Hoàng-phủ thiếu-hoa* bèn rằng :

— Bộ-tử xin hỏi *Thần-vũ đạo-nhân* nguyên xưa là thế nào mà nay lại tác oai như vậy ?

Hoàng-bạc tiên-ông nói :

— Nhân là Gô-Sẻ cho *Lưu-sơn lão-tổ*, cũng là đồ-điệt của ta đây, chỉ vì bản cớ tính tham sắc, cho nên *Lưu-sơn lão-tổ* đuổi xuống trần-gian. Nay bần giáp quan Phiên nổi loạn, chẳng qua cũng là ý trời.

Nói xong, lại lấy một cái túi cẩm-nang giao cho *Hoàng phủ thiếu-hoa* mà dặn rằng :

— Cái túi cẩm-nang này con phải giữ cho kín, đến khi nào con đánh nhau với *Thần-vũ-đạo-nhân* thì hẵn sẽ phải thua, nếu hẵn đem đến vào bành thiên, ta cho con cái Hồng-cầu-tiên này, con sẽ bắt được hẵn. Không nói chớ có giết hẵn, còn mở cái Cẩm-nang này ra mà phong thì giam vào hẵn độ trăm năm-sau hãy giở hẵn phải khuyên bảo vua Phiên tiêu hàng và trả *Hoàng-phủ-kính* cùng Vũ-hoàn, còn hẵn thì lại theo sư phụ về núi mà học đạo vậy.

Hoàng-phủ-thiếu-hoa vội bẩm :

— Thế ra thân-phụ con vẫn hãy còn sống phải không ?

Hoang-bạc-tiên-ông nói :

— Thân-phụ con một lòng thờ chúa, không chịu đầu hàng. hiện nay đang phải giam-cầm tại bên quân Phiên, nhưng chưa hề có tổn hại chi cả.

Hoang-phủ thiếu-hoa nghe thấy lời, tạ *Hoàng-bạc-tiên-ông* rồi cùng *Hùng-hiệu* thu-xếp đồ hành-trang để xuống núi. Khi bấy giờ quả-nhiên trông thấy một giải đất liền, có sinh quan mãi, không phải bể nữa mông mênh như trước nữa.

(Còn nữa).